

Рік XVIII. Нью Йорк, Четвер, 13-го Січня 1910. Число 2.

Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, January 13, 1910. No. 2.

Членам Р. Н. Союзу і його Голов. Урядникам.

При нагоді свят Рождества Христового і Нового Року наспіли на мої руки від їх Преосвященства, нашого Владики С. С. Ортинського слідує стрічки:

„Високоповажаний Пане!

Отсим складаю на Ваші Руки щирі желаня Веселих і щасливих свят, та світлого успішного і багатого в плоди душевні і дочасні Нового Року. Сі желаня передаю через Вас всім труженникам на ниві народній, т. є. Урядови Руського Народного Союзу і єго достойним Членам. Нехай Христос благословить посів на руській землиці, а єго свята Ласка нехай підпомагає зріст засіяного зерна любови і єдності братньої. — Свята злука в благословеннім добрі дочаснім дає спромогу легшого осягнення добра вічного. —

Дай Боже, піддержуючи перше, дійти до другого!

Христос раждає ся!

Слуга во Христі

† СОТЕР, Еп.“

Ділю ся з нашим загальним сими дорогими серцю кожного щирого Русина і вірного сина своєї святаї церкви бажаннями, і рівночасно отсим складаю в імені усіх членів Р. Н. Союзу нашому Архипастиреві і Князеві як найщирішу подяку за всю їх доброту і так дорогу нашим серцям пам'ять.

Дмитро Капітула,
Головний Предс. Р. Н. Союзу.

Рай в Мексико.

Последніми часами виринула на порядок денний справа плянної колонізації на державних землях Мексика. В сім ділі було вже кілька статей в „Свободі“ і, як видно, всі автори дотичних статей захоплені сим питанням, вірять, що може справді Русини можуть знайти рай в Мексико, лиш радять ще вперед перевірити дійсний стан річий. На сім справа стоїть, час утікає, та якось ніхто не береться розсліджувати сего раю.

Не хочаючи нікого зливати зимною водою, ні попереджувати справозданя можливо висланих туди делегатів — хочу зазначити кілька річий, які, думаю, суть зв'язані з сего справою.

„American Magazine“, виходячий в Нью Йорку, друкує, почавши з Октобра 1909 року, дописи про Мексик. В статі від редакції, попереджаючи сі дописи, пишеться ось що:

„Ми думали, що Мексик є в певнім змислі республікою, а не, як бачимо, державою більше абсолютною і автократичною чим Росія. Мексик має свій Сибір, свою систему шпівництва, свої страшні в'язниці; конституція є мертвим документом. Є се уряд небагатий, в користь небагатих, а опирається він на велику армію. Ті, що є на верха, мають мільони і чим раз більше багатіють, низші-ж класи є дуже близькими голодованню“.

Сам дописувач „А. М.“ каже таке:

що президент Мексика, Діаз, контролює практично всю мексиканську прасу в користь свою і своїх поплечників, з занедбаням добра населення,

що в цілім Мексико, а особливо полудневій його часті, існує піонажа (peonage), хоч вона і протиставляється конституції. (Піонажа є свого рода невольництво. Піон (peon) се чоловік, який мусить служити тому, кому винен гроші, доки не сплатить довгу).

що „піонів“ продають другим, зовучи се переносенням довгу на другого чоловіка — а „піон“ іде враз з довгом на власність другому,

„Не бійтеся купити сю плянтацію — казав йому один плянтатор. — Робітники сі ніколи вас не опустять — вони ніколи не будуть в силі викупити ся на волю“.

що „піони“ на пів голодують, та що їх б'ють, що „піонам“ не дозволяють брати жінок або виходити заміж за людей з других плянтацій,

що коло хати нежонатих муштин стоїть ночно сторож, озброєний в палку, шаблю і револьвер, що після системи заведеної Діазом, що звесь „incommunicado“, арештованому не вільно порозуміватись ні з приятелями, ні зі свідками, ні навіть з адвокатом.

Безперечно, що в письмах отсих може бути багато натяганого задля сензаційности, всеж таки деяких річий навіть приятелі Діаза не перечать.

Признають приміром, що він самовладець, але оправдують його тим, що в Мексико (якого населення числить днес 15 мільонів людей), 80 процент не уміє ні читати ні писати, що більшість населення се чистокровні Індіани, „піони“, що населенням таким мож володіти лиш желізною рукою та при помочи шпівнів...

Не перечать і сего, що він контролює всю прасу, але за те, кажуть, він побудував желізницю, телеграфи і телефони; опришків, які волочились по краю вистріляв або поробив сільськими полісменами; за него розділено церков від держави і значно поліпшено школи.

Не перечать приятелі Діаза і того, що народ голодує, але кажуть, що люди мруть з голоду і в Нью Йорку; не перечать „піонажі“, а покликають ся, що її найдено і в Злучених Державах. Що „піонів“ б'ють, та се тому, кажуть, бо інакше вони нічого не робилиб; впрочім тамошні люди „звиклі“ до піонажі і їм такий стан річий здається зовсім природним...

Що Мексик край великий і повний природних багатств, се признають і одні і другі.

Крім повисших „пунктів“, які, думаю, требаб основно прослідити, уваги гідне ще ось що:

Дарову землю в Мексико оголошує не сам уряд, як приміром в Канаді або Злучених Державах, але якийсь Land Syndicate, значить компанія.

Компанія мабуть невелика, бо має всего 45000 акрів, значить, єслиб кождий колоніст взяв пересічно 45 акрів — то компанія приймалаб всего 1000 фермерів, колонія не дуже велика — а чейже компанія ся не на самих лише Русинів рахує.

Єсли діло з компанією, требаб знати, о скільки ся компанія солідна, з ким маєє до діла.

Що компанія ся не дуже велика, показує хочби і мапка Мексика, заміщена в українській брошурці, яка неточно зроблена і в якій навіть назва United States блудно написана.

Дивно виглядає, що — як сказано в брошурці — корову мож купити за 15 до 20.50, а пару мулів або коний лиш за 50 доларів!

Сорок бушлів кукурузи з акра, се зовсім не так багато; в многих місцях Злучених Держав акер видає далеко більше. Видатність ся показує тим меншою,

що брошурка каже, що кукуруза „росте“ корчами по 4 до 5 при купі.

Ціна — 50 центів американських (здачить один долар мексиканський) за бушель кукурузи — незвичайно висока... Такої ціни не дістають фермери в Злучених Державах...

А вжеж незвичайно цікаво було докладніше знати, в який спосіб мож засіяти 247 акрів кукурузою в протягу одного місяця при помочи 4 мулів і сусіда, або 6 мулів і робітників.

Ціна неірігованої землі по 4 долари акер (американських чи мексиканських?) не така низька. По 4 долари акер мож сще досить землі дістати так в Канаді як і в Злучених Державах.

В нійодній таблиці, надрукованій в брошурці не написано, чи плата в американських чи мексиканських доларах.

Цікаво, що 12.778 доларів треба дати за 247 акрів, а за 4454 акри лиш около \$30.000. (Отже після того виходить, що взявпий 247 акрів платить враз з процентами за один акер пересічно по 52.00 доларів, а взявши 4454 акрів тої самої землі платить за той самий акер лишень по 6.00 дол. — отже всего лишень о 2.00 дол. більше як за неіріговану, ненаводнену землю. В першій випадку треба зложити 1000 доларів готівкою з гори а решту сплачувати по 500 дол. що пів року враз з процентами, то значить, перша рата винесе 792.50, друга 776.25, третя 760.00, четв. 743.75, пята 727.50, шеста 711.25 і т. д. а послідна, то є 19-та рата 516.25 доларів. В другій випадку треба з гори дати 2000 дол. а опісля платити піврічними ратами, то є що 6 місяців: 2834.00, 2736.50, 2682.00, 2567.50, 2483.00, і т. д.)

В який спосіб з одного акра люцерни мож мати 750 доларів зиску, сего і чорт не вгадає. Єсли там люцерна удається так дуже добре, то заходить питання, чому пан Гернандес не сіяв люцерни вмісто кукурузи, бо тоді вмісто 9880 доларів, які взяв за один рік за кукурузу, був би взяв за один рік 247 разів по 750 доларів, себто 185.250 доларів і не мусів би був ждати аж 10 літ, аби мати \$50.000 готівки в банку...

Що знов тикає ся тих земель, які дає ся компанія тим, що приходять без цента при душі, та яким вона великодушно (?) та цілком добросердно повірює цілі стада овець, волів, коний і т. д. та навіть дає по 40 цнт. денно на прожиток (правда — за се вони мусять віддавати сій компанії 3/5 частин усього свого зиску) — то чи не будить ся тут підозріння — можливо, що неслухне — що сі пастирі-югаси відразу стають „піонами“ невольниками компанії, які і до кінця свого життя не будуть в силі з нью розплатити ся?

Як я казав вже, не хочу нікого зливати зимною водою, всеж таки думаю не завадилоб бодай над декотрими з повисших точок застановитись, може навіть більше, як над історією та красою природи Мексика.

Свого часу писав д. Кирилюк, що Мексиканський уряд заплатити дорогу делегатам поважного товариства, котріб схотіли прослідити справу на місці. Єсли так, то чогож спати? Чому урядови Р. Н. Союзу не впевнитися про се, а коли прийдуть тикети на дорогу не вислати туди двох-трьох довірених людей побачити сей рай Мексиканський, аби опісля здали публичне справозданє? Предсідатель Союзу може поручити секретарови написати письмо в сій справі куди слідує, а коли прийдуть тикети, уряд може листовно між собою вибрати делегатів і справа готова.

За місяць-два ми повинніб читати справозданє делегатів Р. Н. Союзу про рай в Мексико.

Гриць.

Чим скорше до діла!

(Дальше).

Мексиканське правительство має до роздачи між кольтоністів-рільників двояку землю. а то: не іріговану і іріговану.

Земля ірігована, се суть такі простори землі, через котрі поробило правительство своїм коштом довжезні, досить глибокі і в міру широкі рови; тими ровами можна в часі посухи спровадити потрібну скількість для своєї рілі чи сіножати води. Значить так: посіяв чоловік кукурузу, або бавовну, а ту небо випогодило ся і впала посуха, що в Мексику єсть річю звичайною і зерно кинене у землю лежить мов у попелі, та не гадає кільчити ся, бо не має потрібної вогкості: тогди рільник (фармер) заставляє плюзу, чи гать, і тримає так довго аж вода з каналу-рова виступить і залле єго поле, стільки, кілько сего потребує; звогчивши поле заставку усуває ся а зерно діставши вогкості, при мексиканським теплі кільчить ся, росте, а з ним і росте надія на добрі жнива.

Отже ірігована, чи то по нашому наводнювана земля, єсть найпрактичніша, бо з неї користь певна.

Мексиканське правительство дає таку землю даром, але за роки обтягає собі піврічними ратами копт-ти, які понесло при копанню ровів — каналів, або як то кажуть за ірігацію і рахує собі **по 40.50 доларів акр** Прощу пам'ятати при тім на дві річі і так 1) долар в Сполучених Державах побить 2 долари в Мексику. 2) Що в Мексику зими нема, отже є два рази до року жнива, збори. Сплачувати можна через 10 років. Один кольтоніст в Сан-Карлос, іменем Гернандес оповідав таке: „Я взяв 247 акрів ірігваної землі даром — а за воду мав я заплатити десять тисяч доларів (мексиканських). Заплатив десятю частю, то є: тисяч доларів зараз, а решту мав сплачувати піврічними ратами через дев'ять років (18 рат).

Готівки лишило ся мені \$200 доларів, з чого я купив 4 мули, поставив хату за 25 доларів, а 70 дол. лишив собі на прокормлене. Цілу одержану землю, т. є. 247 акрів засіяв я при помочи сусіда кукурузою, а поміж кукурузу посадив фасоллю. За пів року приніс мені акр 40 бушлів кукурузи, отже 247 акрів дало мені близько 6.880 (дев'ятьтисяч 880 бушлів кукурузи). Кукурузу продав бушель по 50 центів, одержав \$4.940, з того заплатив рату 792.50 в раз з процентом, а решту грошей вложив до банку, значить, заощадив 4,148.00. Зібрав фасолі стільки, що вистарчило мені доволі на пів року на прокормлене для цілої родини — отже до слідуєчих жнив!...“

Нині сей господар крім маєтку в худобі і господарстві та рілі, має в банку готівки 40.000 доларів.

Тепер насуває ся таке питанє: Хтось хотів-би взяти собі кількадесять акрів з'ірігваної землі, та не має на се достаточної суми грошей. Що робити такому чоловікові? Відповідь на се є така: Товариство прийме і таких, і дасть їм певну скількість акрів на пробу. Коли зауважас, що сей чоловік працьовитий, дбайливий і вже дечого доробив ся, так, що його стане виплачувати „воду“ чи там каналізацію, то правительство дасть йому ще кількадесять акрів в тій певности, що працьовитий фармер виплатить протягом кількох літ всю суму, на яку взяв землю.

Крім тої полекші, обіцяє мексиканське правительство ще иньші полекші. І так — піднімає ся дати бідному, але гідному фармерови крім наводненої землі тягло, т. є. робучу худобу, мулів, коний та знаряди господарські, зьвірята до розплоду як корови, вівці, свині і т. п. з тим застереженням, що фармер поділить ся зі спілкою — доходами в збіжжю і худобі, беручи собі половину, а другу половину віддаючи спілці товариству — чи правительству. Дальше дає вози і коні, щоби перевезти з дипа на фарму сьвіжого, бідного фармера, а коли фармер — доробкевич не має в початках грошей на прохарчоване себе і родини, то отримає по 40 центів за кожний робучий день і за кожного робітника з осібна — працюючого на фармі. Побрані в той спосіб гроші, фармер звертає без проценту по зборах — жнивах.

Тай кольтоніст, котрий взяв наводнені фарми і сплатить дотичну суму з гори — дістає всю робучу худобу і господарські знаряди на сплату на три роки або: фармер дістане помичку у волах до орана на два роки з тим, що мусить на воли уважати як на свою власність. Дальше дає кольтоністам даром 2 до 3 коров з молоком для челяди, з тим, що телята з тих коров переходять на власність — вірителів.

Так була би справа обговорена що-до ірігваної землі.

А тепер роздивім ся на другий рід роздаваної кольтоністам-фармерам мексиканської землі, то єсть на наводнену, без каналів землю, — такої землі єсть 42.000 акрів до роздачи.

Ненаводнена земля єсть скільки гірша, що она і на ній засіяні плоди залежать від дощу. Будуть дощ перепадати (а се в Мексику діє ся доволі рідко) та будуть і добрі жнива. Не буде дощу, будуть жни-

ва лихі. Річ цілком природна. Зате акр не наводненої землі коштує \$4.00 американські долари. Товариство, яке під контролею правительства продає ті землі, обіцяє рівнож ріжні полекші — а навіть годить ся на те, що хто-би хотів випасати худобу, то дає такому югасови-пастирови кілька сот овець — чи мулів, чи коров — з тим, що пастир-югас ділить ся по половині плодами — прибутком з одержаного стада.

Не один розмірковувавши услівя кольтонізації в Мексику, згодить ся скорше взяти землю ненаводнену, платячи по 4.00 за акр, чим наводнену по 40.50 за акр. Та я би був противної гадки, то єсть, єсьм за тим, аби брати землю іріговану, бо така земля виплатить ся, бо єсть певність, що-до уроджаю, підчас коли „тане мясо пси ідять“. Та хтось скаже: я собі куплю ненаводненої землі з яких 200 акрів — а коли дороблю ся, буду міг сам собі покопати канали і наводнити землю; на те я скажу: говорити, не ціном молотити. Говорене говорить ся, а хліб їсть ся — заким до того прийде — то може життя не стати —, а в прочім о тім будуть мислити і рішати люди компетентні о чім зараз і поговоримо.

Кожний прочитавши з увагою мої слова скаже (а я того певний), що то була би незла річ, але, як до того взяти ся?! Кожний з осібна на свою руку не схоче ризикувати, бо і дорога до Мексики не близька і Бог знає, чи то все правда, що по газетах пишуть. І так готово скінчити ся лише на писанині і читанню написаного! Закиж хто біглійший в таких справах подасть свій проєкт-спосіб зреалізувати порушену гадку скольтонізування Русинами Мексики — я осямляю ся подати відразу і начерк плану до дальшої роботи в тім напрямі. Купити не купити, поторгувати вільно. Тож і ми повинні застановити ся над тим, чи може що путнього з того проєкту вийти, а если так, брати ся рішучо до роботи. Бою ся лишень, одного: чи наша охота не спалахне на паневці. Але знаючи, що людей охочих і здібних маємо днесь в Америці досить поважне число, потіпаю ся, що гадка буде рости, приймати що раз реальнішу форму, а з доброю охотою і з Божою помочю, можемо зробити велику прислугу для свого любячого рілю народа, а тим самим показати на ділі свій патріотизм.

Як ту взяти ся за сею справу?

На мою гадку сею справою повинні зайняти ся:

1) Головний Уряд Р. Н. Союзу, 2) всі відділи приналежні до Р. Н. Союзу і брацтва церковні, 3) всі св'ященники, котрим добро рідного народа лежить на серці, а вкінці 4) просити Преосвященного взяти цілу справу в свій протекторат.

Зачнім річ з початку від першої точки, то є від Р. Н. Союзу.

1) Р. Н. Союз, — центр і серце нашого народного економічного життя, завізе всі брацтва, взглядно брацких урядників, до Союзу належачих до скликання в тій справі брацких мітингів.

2) Урядники брацтва представлять цілу справу або самі, або через запрошеного на те чоловіка: св'ященника, учителя, чи хто там буде під рукою, чи то зі свого плейзу, чи з сусідного; людям подасть ся на мітинг у пояснення і виложить ся евентуальні користі.

3) Мітинг розважив би і ухвалив би евентуальні резолюції: а) Годимо ся, приміром члени X Y брацтва на те, щоби ужити певну суму з народного фонду, коли на се буде потреба (народний фонд як раз до таких акцій єсть призначений); б) вибирає брацтво одного або 2 делегатів на віче делегатів брацтв — на брацкый копт.

4) Віча — чи то конвенції делегатів брацтв мусіли би ся відбути задля догідности делегатів брацтв і уникнення надмірних коштів в трьх місцевостях і так: Pittsburgh, New York, Scranton, Pa. а може в Shamokin чи де інде, де Гол. Уряд Р. Н. Союзу буде уважати за відповідне. Можна поділити цілий район замешкалий членами Р. Н. Союзу на 5—6—7 округів.

5) Если би округів таких було чотири чи п'ять, тогди делегати (кожний округ з осібна) вибирають з поміж себе двох людей до кольтонізаційного комітету; отже кольтонізаційний комітет складав би ся з 8 членів, а если би було округів 5 то з 10 членів, 6 з 12 членів і т. д.

6) Члени комітету. До комітету порадо було би вибирати людей не для гонору, але щирих і горячих робітників на народній ниві а при тім уважати, щоби всі верстви були заступлені, т. є. аби засідав в комітеті робітники, властитель реальности чи то бизнесіст, св'ященник, учитель і т. д.

7) Вибраний кольтонізаційний комітет вибирає не конче з поміж себе (комітету) але і з людей стоячих поза комітетом, яомією і поручає тій комісії зложеній з трьх членів взяти справу під протекторатом Преосвященного Владики у свої руки і повести її як слід до остаточної розвязки. Панів комісарів, на мою гадку, записавши би Впреосвященный, що поручену справу поведуть совісно, чесно, щиро і незатають нічого, хотьби і найменшого, промавляючого за або проти кольтонізації Мексики. Се, гадаю, приймуть комісарі радо хотьби з тої причини, що найдуть ся

„приятелі“, котрі будуть робити як раз в противнім нашим намірам і плянам напрямі.

Що комісія малаби робити, то вже її річ. Я лише пригадаю побіжно дещо з обовязків тої комісії, і так:

1) Мусіла би ся переписати з дотичним товариством вістаючим під контролею мексиканського правительства в справі кольтонізації Мексики Русинами. Відбути правдиві інформації так що до самої кольтонізації, як і що-до полекши.

2) Виробити собі у мексиканського правительства грошеву поміч по подорож до Мексики, то є вільну їзду там і назад та удержане через якийсь час в Мексику і т. д.

3) Поїхати на місце, своїми очима переконати ся о стійности заціпленої квестії, то єсть яка є земля — яке підсонє, які условини життя, чи є збут на продукти — чи далеко, чи може жадних нема комунікаційних сітей — який воздух, вода, ростинність і т. д.

Се би був мій плян, а хто має ліпший, най не ховає його під серцем, але нехай вийде з ним на сьвітло денне. Більша громада — ліпша рада.

Кінчачи свою розвідку, додаю ще які роди збіжжя удають ся в Мексику. І так: кукуруза, фасолля, пшениця, ячмінь, овес, кожний рід огородовини, цукрова троша, а з садовини: групки, морви, морелі (пічеси) сливки, виноград, банани, помаранчі, цитрини, фігі і т. д. Крім того Мексик посідає дуже красні простори з буйною смачною травою для випасу худоби всякого рода. Чи воно так, найліпше викаже справозданє комісії, коли поверне зі своєї інспекційної подорожи по Мексику. Справа не повинна запедбати ся, бо не зробимо того ми, зробить за нас хто иньший, але для себе, не для нас, а ми готові пошкробати ся тоді у голову та сказати собі своїм руським звичаєм: „Коби то чоловік був знав“. Прощу дарувати за всякі похибки і неточности, які могли мимо найциріршої моєї волі закрати ся в моє писанє, та критикуючи і самому причинити ся своєю гадкою до зреалізування на всякий случай доброї гадки, котра могла би принести нашому народови дійсно вітцівську прислугу та немалі користі.

О. Пристай.

ПРОЦЕС

православного ігум. Арсенія
проти менаджера „Свободи“ Кон. Нирчова
і її редактора Ант. Цурновського.

(Дальше).

Пополюднева розправа.

Зізнає Василь Овчаровський як сьвідок доказовий. Продовжає допитуватись п. Сніткін через урядового товмача Бернгарда.

Пит.: Чи ви читали статі яких иньших часописей, що ви їх одержали сього дня? Відп.: Які статі маєте на думці?

Пит.: Ви сказали, що крім „Свободи“ одержали в сім дни ще й иньші часописи, яких назв ви не могли подати Судови і лаві присяглих. Тепер прошу вас скажіть присяглим, чи читали ви яку небудь статтю в сих часописах, що ви одержали їх в сім дни? Відп.: Я читаю всі часописи кожного дня.

Пит.: А чи не могли би сказати нам назв яких часописей крім „Свободи“ в котрих ви читали яку небудь статтю? Відп.: „Свѣтъ“ і „Правда“.

Пит.: „Свѣтъ“ — се російська часопись, чи не так? Відп.: Так.

Пит.: Чи се не руська часопись (роз. „Свободу“). — Прим. перекладача? Відп.: Се часопись російська, так названа малоруська.

Пит.: Добре, чи вона в руській мові чи литовській? Відп.: Вона писана так само як і ся часопись, лише фонетичною правописею.

Пит.: Кажете, що ви читали кожду статтю кождої часописи, яку одержали в сім дни, чи се правда? Відп.: Не можу сказати докладно, чи я читав кожду статтю кождої часописи, но я переглядав кожду часопись із сего дня.

Пит.: Чи ви одержували правильно „Свободу“ передше? Відп.: Звичайно одержували ми часопись правильно; деякі числа могли затратитись, но ми їх знов діставали. Передплату посилав читальня.

Пит.: Коли звернули ви по раз перший свою увагу на сю статтю, що вам її вказав прокуратор?

П. Гарван: Коли вперше він її побачив?

П. Сніткін: Ви розумієте мене, чи не так, пане товмачу? Прощу поставити питанє так, як я його поставив

Відп.: Мою увагу на сю часопись звернено рівночасно, як я взяв її до своїх рук в читальни.

Пит.: Питаюсь вас, коли звернено по раз перший вашу увагу на сю статтю, на яку вказав вам прокуратор? Відп.: Тоді, коли я одержав часопис; прочитавши її, я зрозумів, що воно значило.

Пит.: Питаюсь ще раз, коли вперше звернено вашу увагу на сю статтю, на яку покликуєть ся прокуратор? Відп.: Я не можу подати докладної дати, но гадаю, що було се в червні. Як я сказав передше, я замітив сю статтю про о. Арсенія, коли лише взяв часопись до рук і обернув її на 5-ту сторону; здасть ся мені, було се около 25 або 26 червня.

Пит.: Чи знаєтеся з о. Арсенієм? Відп.: Так, знаюсь.

Пит.: Чи єсте його парохіянином? Відп.: Ні, не єсьм; я знаю його лише особисто.

Пит.: Виджу, що ви знаєтеся з ним особисто, чи так? Відп.: Я знаю його, як сьвященника.

Пит.: Як довго знали ся ви з ним перед сим днем, в котрім, як кажете, ви бачили сю статю?

Судія (до товмача): Повторіть все, що він зізнає, коли його розумієте.

Чи розумієте його?

Товмач: Я зовсім його розумію, Сьвітлий Суде.

Судія: Так заставляйте дальші питання.

Судія: Як довго знали ся ви з ним перед 25-им червнем? Відп.: Може один місяць.

П. Сніткін: Коли бачились з о. Арсенієм після сего, як читали сю статю? Відп.: Я бачив ся з ним яких 100 разів.

Пит.: Чи могли б ви нам сказати так докладно, як можете собі лиш пригадати, коли бачились ви з ним вперше, прочитавши сю статю? Відп.: Може в другу або в третю неділю опісля.

Пит.: Де ви з ним бачились? Відп.: В церкві, при 97-й улиці.

Пит.: Чи були ви коли в Мейфільд, в Пенсильвенії? Відп.: Ні, не був.

Пит.: Чи були коли в Оліфанті, в Пенсильвенії? Відп.: Ні.

Чи були коли в Нью-Канаані, в Пенсильвенії? Відп.: Ні.

Пит.: Чи ви звертали увагу о. Арсенія на се, що читали, як вперше з ним побачились, так чи ні? Відп.: Ні, я не звертав його уваги тому, бо стидав ся говорити з ним про такі річі.

Пит.: Чи ви все переховували сю часопис у своїй читальні? Відп.: Ся часопис є все в читальні і ніхто її не може взяти.

Пит.: А чи знаєте, хто її взяв, щоб принести днес до Суду? Відп.: Я її взяв.

Пит.: Чи була вона у вашій читальні аж до днес? Відп.: Так, часопис була в читальні від часу, як вона там прийшла.

Пит.: Чи могу я, о скільки вас порозумів, заявити перед Судією і лавою присяжних, що ви ані не говорили ані не звертали уваги о. Арсенія на се, про що читали в сій часописі? Відп.: Я говорив з ним про се тоді, як мене покликано на сьвідка.

Пит.: Коли? Відп.: Тому яких два або три тижні.

Пит.: Де? Відп.: При 97-й улиці.

Пит.: Чи о. Арсеній був коли у вашій читальні? Відп.: Ні, не був; він до неї не належить.

Пит.: Чи ви єсте сьвідком о. Арсенія і в його цивільнім процесі в найвишнім Суді? Відп.: Ні, не єсьм.

Пит.: Чи були ви коли в канцелярії Кіро & Шварц, ч. 5. улиці Бікмен? Відп.: Ні, не був.

Пит.: Чи ви знали, що о. Арсеній вніс до найвишого Суду цивільний позов о відшкодоване? Відп.: Я довідав ся тепер.

Пит.: Хто казав вам прийти на 97-му улицю, тому два або три тижні? Відп.: Мені казали вже тут, як я був в Суді; Др. Хотовицький або о. Хотовицький...

Пит.: Чи се о. Хотовицький казав вам іти на 97. улицю? Відп.: Так, він казав.

Пит.: Де стрігли ся ви з о. Хотовицьким? Відп.: Я стрігив ся з ним в судовім будинку; він питавсь мене чи я читав статю в сій часописі, а я відповів, що так.

Пит.: Як воно сталось, що ви стрігли ся з о. Хотовицьким в суді? Відп.: Бо я тут прийшов; я знав, що тут має розбиратись якась російська справа.

Пит.: Прошу дивитись на мене, п. сьвідку. Як знали ви про те, що тут має розбиратись російська справа? Відп.: Бо я знав, що така справа вплинула до суду. Я знаю від п. Розенталя про всі майже російські справи, які є на деннім порядку.

Пит.: Чи п. Розенталь говорив вам про сю розправу?

П. Гарван: Протестую проти так довгого допитування. Той чоловік зізнав сей факт, що він одержав і читав часопис. Ми вже здасть ся стратили годину часу. Часопис до него адресована і він як раз посьвідчив, що її читав, а тут забрали вже допиту годину часу.

П. Сніткін: Коли ви противитесь, то я цофаю питання.

Пит.: Ви кажете, що знали ся з о. Арсенієм місяць перед оголошенем статі. Чи ви мали добру о ній опінію?

П. Гарван: Спротивляюсь сему. Нас се не обходить, чи він має о ній добру чи лиху опінію.

Спротив піддержаний. Застережене права відклику.

Пит.: Чи ви змінили свою опінію о о. Арсенію, як прочитали сю статю?

П. Гарван: І сему також спротивляюсь. Се не є цивільний процес о відшкодоване.

Судія: Спротив піддержаний.

П. Сніткін: Застерігаю собі уклінно право відклику. Я скінчив.

Покликано і по правилу записано Едварда А. Делянія, яко сьвідка доказового; він сьвідчив, як слідує:

Пит.: Де ви мешкаєте, пане Деляній. Відп.: В Карбондейл.

Пит.: Карбондейл, Пенсильвенія? Відп.: Карбондейл, Пенсильвенія.

Пит.: А яке є ваше занятя? Відп.: Правник.

Пит.: Чи ви управленні заступати в суді після законів держави Пенсильвенія? Відп.: Так, у всіх судах.

Пит.: Чи після оголошеня згаданої статі в згаданій часописі „Свобода“ віддав вам хто сю справу в руки? Відп.: Після — мені віддано —

П. Сніткін: Протестую проти форми питання на сій основі, бо вона невідповідна.

Пит.: Після 25. червня 1908 р.? Відп.: Ні, пане.

Пит.: Ніхто не віддавав вам сеї справи в руки? Чи брав вас хто на услуги передше? Відп.: Ні, се було опісля.

Пит.: Ну, се як раз, що я кажу, після 25. червня? Відп.: О, так, се було потім.

Пит.: По 25. червня? Відп.: Так, перепрашаю.

Пит.: Хто віддав вам сю справу в руки? Відп.: О. Арсеній Чаховцов, сьвященик, котрого очернено, або котрий мав бути очернений.

П. Сніткін: Жадаю, щоби зчеркнути послідні слова відповіді.

П. Гарван: Годжусь.

Судія: Зчеркніть сі слова.

Пит.: Чи ви їздили до Нью Йорку в наслідок сего відданя вам справи в руки? Відп.: Іздив.

Пит.: І де ви ходили в Нью Йорку? Відп.: Я був у „Свободі“, 184 Гудсон улиця.

Пит.: В місті і окрузі Нью Йорку? Відп.: В місті і окрузі Нью Йорк, 29. червня, 1908 р.

Пит.: Чи був тоді ще хто з вами? Відп.: Я ходив з Е. П. Кіро.

Пит.: Чи се Кіро? Відп.: Так, пане.

Пит.: Хто се є той п. Кіро? Відп.: Він є адвокатом в судовім будинку Темпель на спілку з п. Шварцом.

Пит.: Іншими словами я розумію, що ви прибувши до Нью Йорку взяли собі до помочи тутешного адвоката? Відп.: На порученє російського Епископа.

Пит.: Прийшовши до „Свободи“ чи ви там кого застали? Відп.: Так, застав.

Пит.: З ким стрігли ся ви там найперше. Відп.: З п. Кирчовом.

Пит.: Котрий-то з обжалованих є п. Кирчів? Відп.: Сей, що сидить найближе до п. Сніткіна.

Пит.: Чи був там обжалований Цурковський, або чи бачили ви Ант. Цурковського в часі свого побуту в їх редакції? Відп.: Так, пане.

Пит.: Чи говорили ви що з обж. Кирчовом, як перший раз там прийшли? Відп.: Так, говорив.

Пит.: Де ви з ним стрігли ся в перше? Відп.: Я стрігив його при перегороді, радше він мене там стрітив.

Пит.: Прощо ви з ним розмовляли і що говорив він до вас? Поперед всего, чи мали ви що з собою? Відп.: Я мав примірник часописі, який дав мені Арсеній.

Пит.: Чи могли б ви нам сказати — не могу пригадати собі, котра — чи могли б ви нам сказати, котра се була із сих трьох часописей (показує)? Відп.: Вона є зазначена. Я гадаю, що отся як раз часопис (показує).

П. Гарван: Тепер вношу, щоб її зазначити як публичний залучник 2 для проєірення.

(Так її зазначено).

Пит.: Кажете, що ви мали сю часопис при собі? Відп.: Так, зовсім певно, що я мав сю часопис.

Пит.: Чи добре се тямите? Відп.: Так.

Пит.: Що казали ви п. Кирчову, як по раз перший прийшли до „Свободи“? Відп.: Я сказав йому, пощо я прийшов.

Пит.: Ні. Ви не казали „я прийшов тут на те...“? Відп.: Я дав йому свою візитівку і сказав, що я за один, іменно, що єсьм правним дорадником о. Арсенія та що прийшов на те, аби часопис відкликала статю.

Пит.: Чи ви показували йому часопис? Відп.: Я показував йому часопис.

Пит.: Чи показували йому статю? Відп.: Так, статю.

Пит.: Значить, статю на 5-й стороні сеї часописі? Відп.: Так, сеї часописі.

Пит.: Що ви говорили з ним про сю статю? Відп.: Я сказав йому, що ми хочем, аби сю статю відкликано, бо вона очернює — або подібні слова — о. Арсенія: він же-ж відповів, що не відкликє статі, поки не порадить ся із своїм адвокатом; при тім заявив, що статя, а радше зміст сеї статі, є правдивий, та що за кілька днів він мати-ме доказ правди в своїх руках.

Пит.: Чи він представив ся вам? Відп.: Він сказав, що є менаджером і подав своє назвище як Кирчів; він не сказав свого першого імені — я не миялю, щоб він сказав.

Пит.: Говоріть дальше. Відп.: Потім він пішов до редактора, що сидів при бюрку. Між тим...

П. Сніткін: Липи одну хвилю.

П. Гарван: О, ми зчеркнемо слово „редактор“.

Пит.: До кого він пішов? Відп.: Він пішов до сего чоловіка, що сидить другий від п. Сніткіна.

Пит.: Значить, до сего другого обжалованого Цурковського? Відп.: Я не знаю його імені. Вони говорили якимось говором або мовою, якої я не розумів. Потім він прийшов назад до мене і знов заявив, що статі не відкликє, доки не порадить ся з адвокатом, тай показав нам мнимо рукопис сеї статі, але не хотів сказати, хто її писав.

П. Сніткін: Протестую проти сего.

Пит.: Говоріть тільки, що він сказав. Чи показував вам рукопис? Відп.: І сказав, що допис містить правду, та що рукопис прислав дописуватель.

Пит.: Чи ви питали його, хто був дописувателем? Відп.: Питав.

Пит.: Що він відповів? Відп.: Він сказав, що тепер не виявить його імені. Мені здасть ся, що п. Кіро питавсь о се в присутности мой і двох людей.

П. Гарван: Тепер предкладаю на доказ сю часопис а зглядно, статю в сій часописі, котру після зізнання показав тоді сьвідок обжалованому.

П. Сніткін: Протестую проти сего на сій основі, бо таке предкладанє тепер статі на доказ є невідповідне, невимісне, не дорічне і не маюче звязи з обжалованими.

Протест неузгляднений. Застережене права відклику. (Залучник 2 на доказ).

Пит.: Чи ви показували йому тоді депо? П. Сніткін: Я не годжу ся з такою формою питання.

Судія: То що більше він там робив?

Пит.: Що стало ся потім? Відп.: Потім я говорив ще з помічником чи якимсь молодим чоловіком в редакції часописі; не знаю, як він називає ся; п. Кирчів завважав, що ми говорили, що я говорив —

П. Сніткін: Залишіть се тепер.

Пит.: Що-ж робив або говорив п. Кирчів? Відп.: Він казав, що достарчить мені всяких інформацій, яких я схочу; я купив собі ще часопис від него і заплатив 3 центи, о скільки собі пригадую.

Пит.: Чи се був примірник тої самої часописі? Відп.: Примірник тої самої часописі.

Пит.: Чи на другий день ви знов ходили до редакції? Відп.: Ні.

Пит.: Ви не ходили вже більше ніколи? Відп.: Ні.

Пит.: Се була одинока ваша візита? Відп.: Так.

Пит.: Чи взагалі ви лише тоді говорили із котрим небудь із сих двох обжалованих. Відп.: Тільки тоді.

П. Гарван: Тепер можете ви допитувати.

Допитує п. Сніткін:

Пит.: Пане Деляней, чи ви правником? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви заступали в суді особу, яку очернено або сьвященика, про котрого написана була статя? Відп.: Так.

Пит.: Ви заступали його в Пенсильвені? Відп.: Так.

Пит.: А прийшовши до Нью Йорку, ви взяли собі до помочи фірму Кіро і Шварца? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви знаєте, що о. Арсеній вніс до найвишого Суду цивільний позов о відшкодоване? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви знаєте, що сеї справи ще не ровбирано? Відп.: Мені здаєсь, що її ще не було.

Пит.: Чи ви се певно знаєте? Я майже зовсім певний, що ще не було.

Пит.: Значить, що ще її не переведжено? Відп.: Так.

Пит.: Чи вас взяли на правного заступника від червня, як ви кажете? Відп.: Я могу сказати вам цілком докладно. Я приїхав до Нью Йорку в неділю після оголошеня статі. Іменно, оголошено її 25 червня, а перед тим була субота. Було се може 28 або 29 червня, або деє так окол.

Судія: Послідна субота в червні чи так? Відп.: Я так думаю.

П. Сніткін: Ми знаємо, що сьвященик взяв собі вас на правного заступника і що ви, перенявши сю справу в свої руки приїхали до Нью Йорку, чи не так? Відп.: Так.

Пит.: Та що ви ходили до сеї редакції — чи знаєте, як вона називаєть ся? Відп.: Я думаю, що „Свобода“ по англійськи „Liberty“.

Пит.: Чи се назва друкарні чи часописі? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви завважали ще й яку иншу назву в сій редакції, в якій ви були? Відп.: Я думаю, що там ще було імя корпорації; я не могу собі пригадати.

Пит.: Назва корпорації? Відп.: Я так гадаю.

Пит.: Чи пригадаєте собі назву, як я вам її перечитаю? Чи була се „Руська видавнична Спілка і Контора виміни“? Відп.: Не знаю напевно, пане Сніткін; я не міг би на се присягнути.

Пит.: Чи ви гадаєте, що вона називаєть ся „Руський Народний Союз в Америці“? Відп.: Я знаю її тільки як „Свобода“ або „Liberty“, п. Сніткін.

Пит.: Чи ви ходили перший раз до редакції сеї часописі в товаристві п. Кіро? Відп.: Так.

Пит.: А о. Арсеній не був з вами? Відп.: Ні, його тоді не було в Нью Йорку.

Пит.: І першого ви стрітали там, як кажете, Кирчова, отсего обжалованого? Відп.: Так.

Пит.: Чи п. Кіро був з вами увесь час, як ви були і як розмовляли з обжалованим? Відп.: Він був там через увесь час.

Пит.: Чи се, що ви зізнавали перед тим, було змістом вашої розмови з обжалованим, або чи ви подали сю розмову буквально? Відп.: Ми не були там дуже довго; думаю, що я подав її буквально.

Пит.: Ви думаєте що так? Тепер сягнім трошки взад перед 29 червня. Скажіть Судови і присяжним, про що ви найперше говорили з обж. Кирчовим, коли прийшли до редакції?

П. Гарван: Я могу трошки вяснити. Питанє дати є важне, 25 червня було в середу.

Пит.: Будьте ласкаві, пане Деляній скажіть Суді і присяжним так приближно, як лиш тямите, яке було перше питанє, яке ви поставили обж. Кирчову? Відп.: Я питав ся, чи він є редактором чи менаджером часописі або де є редактор або менаджер.

Пит.: Так? Відп.: А він а може хтось другий відповів, що він як раз є менаджером.

П. Сніткін: Протестую проти сего і вношу, щоб сю відповідь зчеркнути з протоколу.

Судія внесена не узгляднив, на що оборона застерегла собі право відклику.

Пит.: Ви заявили, що він або хтось другий сказав, що він є менаджером, маючи на мисли обжалованого Кирчова. Чи ви певні, що обж. Кирчів сказав, що він є менаджером? Відп.: Так, як митам, були він повторив се кілька разів, що він є менаджером.

Пит.: Коли ви питали за менаджером і коли остаточно вам вказано його, або радше, коли після ваших слів, він сам представив ся, що він менаджером, то про що ви потім з ним говорили дотично сеї статі? Відп.: Я сказав йому, що ми прийшли в тій цілі, аби

(Продовженє слідує на стор. 5-ій)

"SVOBODA"

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly
184 Hudson Str.,
Published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,
Superintendent
411 Washington Ave.,
ELIZABETH, N. J.ANTH. CURKOWSKY,
editor
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.K. KIRCZOW,
manager,
NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906, at the Post
Office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.**"Свобода"**газета для руського народа в
Америці і орган "Р. Н. Союзу".
виходить що тижня в четвер і
коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців \$1.00Оплатувати газету треба всег-
да з гори.Гроші треба посилати в ре-
дигіровані листі, або через ек-
спресовий, або поштовою money
order (моні ордер). Money order
то є карточку, котру дістанете
від почтара або агента на ек-
спресовій офісі, пішліть нам бо
без того ми не годні грошей ді-
стати.

Адрес:

"SVOBODA"184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.Дописи просить ся писати ли-
шень на одній стороні картки.
Дописи непригожі до друку ви-
кидаються, наколи з гори не було
вказано, що жадає ся її звороту
і не було залучено марок на
зворот.**Заява.**Отсею дорогою подаю до
загального відома усім до-
теперішнім як і будучим
Вп. П. П. місцевим Органі-
заторам, щоби в справі
інформацій дотично „Р. Мо-
лод. Союзу“ звертали ся
виключно на адресу Гол.
Секретарів, а не до низше
підписаного, позаяк він з
Організацією дітий до „Р.
М. Союзу“ не має до тепер
нічого спільного.

З поважанем

Михайло Беля,
Голов. Орг. Р. Н. Союзу**Відновлене читальні
„Просвіти“ в Wilkes-
Barre, Pa.**Дня 2. січня б. р. відбу-
ло ся відновлене читальні
„Просвіти“ в Wilkes-Barre,
Pa. Она була основана в
січні 1909 і приміщена в
галі Передника на перед-
містко Докпан. Понеже су-
сідство салюну впливало
але на читальню, поволи
задрімала і зазмерла по
причині браку льокалу. Те-
пер читальня містить ся
в галі під новою церквою.Зібрало ся висше 150 лю-
дей, яких привитав відпо-
відною промовою о. І. Ку-
зів, вказуючи на брак про-
світні межі нашим наро-
дом, що відбиває ся на нас
на кожнім кроці, а особливо
тут в Америці. Відтак ви-
брано головою мітингу
п. М. Годовальського а се-
кретарем п. А. Шкробяка.
Вибрано виділа до якого
увійшли: Мих. Бабей голо-
ва, Лесько Савіцький заст.
голова, Ник. Ярош касієр,
Мартин Музика секретар,
Іван Мельник бібліотекар
а Мих. Годовальський і
Андрей Завойський госпо-
дарі. Ухвалено місячну
вкладку 10 ц. і предплачу-
вати слідуєчі часописи:
Діло, Свободу (галицьку),
Свободу америк., книжочки
тов. Просвіти, Душпастир,
Місіонар і Посланник. Го-
дит ся зазначити коротку
а гарну бесіду п. А. Шкроб-
бяка, який закріпив молодіж
до вступлення в члени чи-
тальні вказуючи, що лише
церква, школа і читальня
зуміють виховати молодіж
здорову, та накликував,
щоби не слухати „мудра-
гелів“, які хочуть бути
опікунами народу а самі
вирекли ся перших засад
віри і любови ближнього.
Членів вписало ся зараз 70.
Є надія, що по місяці се
число подвоїть ся. Щасть
Боже!**В обороні своєї честі!**Дійшло до моєї відомости,
що найшлись такі одиниці,
тай фальшиві людкове, (кле-
ветники) котрі мене чернять
і пускають плітки поміж
народом, що будьто я лажу
з плейзу на плейзі бунтую
руський нарід проти Пре-
освященного нашого Вла-
дики, Еп. С. С. Ортинсько-
го. Такі несовісні поголо-
ски зі Скrentону опинились
десь аж в Нью-Йорку і в
Jersey City, неначе я мав в
Скrentоні бунтувати членів
Р. Н. Союзу і голосити, що,
Преосвященний Владика
бажає і стараєсь забрати
касу Р. Н. С. в свої руки
і т. п.В се я не входжу, хто
такий кинув на мене таку
клевету. Однаковож тому,
що я чую ся покривдженим
на честі і то цілком без-
підставно і невинно, есьм
змушений бодай коротко,
кількома словами оборони-
тись перед фальшивими
клеветниками, котрі задля
своїх власних інтересів і
зависти, щось подібного
могли на мене вигадати і
у світ пустити.Отже на сім місці при-
людно заявляю: я за
мого чотиро-місячного по-
буту в Кінгстон, Па. ще
ні разу не був в Скrentоні,
а сей, хто розголосив, що
я мав в Скrentоні когось з
членів Р. Н. С. бунтувати
проти Владики, єсть остат-
ний брехун! За той час, від-
коли я є в Кінгстон, поза
Wilkes-Barre і Plymouth
дальше моя нога не була;
права, оден раз був я ще
в Alden, Pa. на похороні зі
своїм сьвященником о. Мол-
чанієм.При тім заявляю також,
що я з Філадельфії мусів
вирішити ся на инше місце
через нездоровий клімат,
котрий не служив моїй ро-
дині, а не через ніякі другі
причини, як то деякі па-
новне собі товкують і мене
посуджують, що будьто я
став ся великим ворогом
нашого Високопреосв. Е.
пископа.І через те, що я осів на
угро-руський фарі при угро-
руським сьвященнику мене
треба назвати ренегатом,
мадяроном, зрадником у-
країнського народу і Бог
зна чим?От сих кілька слів я чую
ся в обовязку подати до
відома цілому руському
загалови щоб очистити себе
від неслухняних закидів.

З поважанем

Михайло Бобій
дако-учитель в Кінгстон, Па.
і контролор Р. Н. С.**НОВИНКИ**

КАЛЕНДАР.

Січень.

13/Ч Меланії
14/П Ювілей Рік. Василія
15/С Сильвестра п.16/Н пер. Богоая.
17/П Собор 70 апост.
18/В Навеч. Богоая.
19/С Богоявл. Госп.Звертаємо увагу чита-
чів „Свободи“, що в „Різ-
двянім додатку“, висланім
з 1-м числом Своб. закралась
ошибка; іменно в повісті
„Колядники“ стор. 2-га,
шпальта 2-га, заміщено че-
рез недогляд уступ з по-
вісті „Богдан Хмельниць-
кий“.І опять приходить ся
нам нотувати смерть май-
нерів. Іменно дня 11-го с.
м. около години пів до де-
сятої вечером в майнах Le-
high and Wilkesbarre Coal
Co. наступила страшна ек-
сплозія газів. На разі зна-
ють лишень, що чотирох
майнерів зістало смертель-
но покалічених а п'ятох,
самих Словаків, вбито. Роз-
шпалений в майні пожар у-
саякі проби рятунку уда-
ремнює. Як звичайно по
кожній такій катастрофі, і
тим разом заряд майнів се-
час поспішив з освідче-
нем, що причиною нещастя
єсть виключно самі май-
нери.Дня 11-го с. м. пар
приказав увільнити від ви-
ни і кари двох засуджених
на довшу в'язницю вбійців
професора Герценштайна в
Фінляндії, позаяк вони єсть
членами ліги „істинно русь-
ких людей“. І нічо зви-
чайного, позаяк „крук кру-
кови ніколи ока не вибе-
ре“.Рабін розсудив. До
місточка Саврані в Росії
селянин вивіз на продаж
коноплієне сімє і там продав
його Жидови, перекупневи.
Сей перепродав на олійню.
Але, висипаючи зерно, він
помітив невеликий вузлик,
в яким знайшов 50 рублів
золотом. Тим часом жінка
селянина пригадала собі,
що вона сховала свої гроші
в те сімє, що її чоловік повіз
продавати. Не гаючи часу,
біжить вона до міста, але
вже за пізно: чоловік про-
дав сімє. Почав ся серед
міста плач, лемент. Пішов
селянин до купця, той не
віддає грошей. Розгнівався
дядько і каже Жидови:
„ходім до рабіна“. Пішли.Розказав селянин, як було
діло. Не хоче Жид віддава-
ти 50 рублів. Тоді рабін
розкрив сьвітлу книжку —
тору і каже Жидови при-
сїгнути „під хайрем“, що
він не брав селянинових
грошей. Жид зараз віддав
гроші селянинові. Опові-
даючи про се часопис „По-
доля“ каже: А щоб було,
як би справа пішла в росій-
ський суд? Перше всього
справа безконечно тяглась
би в мирового суді, з'яви-
лись всякі сьвідки, а з нами
і видатки, і в респі судья
припинив би справу „з не-
достачі доказів“.Приятелька Шевченка.
Дня 10 с. м. померла в Росії
провінціальна артистка
Катерина Піунова-Шмідгоф,
що грала на сцені до 1899
р. Свого часу Піунова по-
знакомилася в Н. Новго-
роді з Тарасом Шевченком.
Український поет „осчаст-
ливив мене тогди — як
написала артистка у своїх
споминах — своїмь нима-
нієм и даже сдѣлалъ мнѣ
величайшую честь — пред-
ложеніе стать его супру-
гой“. В споминах артистки
наведено вірш „Утоптала
стежку“, який Шевченко
написав її в альбом. Родичі
Піунової порішили заждати,
але тимчасом приїхав Шмід-
гоф і посватав Піунову. За
него вона й вийшла за муж.Воєнні вісті. Шпіонські
афери в хосен Росії, які з
кожним днем в Австрії
множать ся, російські фор-
тифікаційні роботи і скрі-
плюване російських гарні-
зонів на Волині і Поділю
напроти границь Галичини,
вісти про якісь обіжники
до російських урядників
в сих губерніях, що между-
ють з Галичиною з запи-
танем, де хотілиби до 24.
годин перенести ся на слу-
чай війни, відвідина царя
Миколая в Італії з поми-
ненєм Австро-Угорщини,
проти австрійська агітація
в Чорногорі і в Італії, а
накопечені воєнні пригото-
вання і підозрілі рухи військ
і воєнних кораблів зі сто-
рони Японії на далекім
сході Азії — на Камчатці,
в Корей і в Манджурії, та
якісь коншахти між Японі-
єю і Хінами — отсе всі ті
дотеперішні вісти, які ціл-
ком не означають супокій-
ного положення заграничної
політики.Робітники в Швеції де
як відомо свого часу вибух-
нув був генеральний страйк,
віднесли перемогу над робото-
давцями. Хоч страйк не є
ще цілком скінчений, але
солідарне поступованє ро-
бітничої класи змусило гор-
дих роботодавців до знесе-
ня льокауту в багатьох під-
приємствах, в останнім часі
в цілм залізнім промислі.
Лише завдяки помочи ро-
бітників цілого сьвіта швед-
ські робітники побідили.
Сама Німеччина післала до
Швеції для страйкуючих
майже два міліони Марок,
інший краї післали також
дуже поважні суми.Позір перед усякими
колекторами! Як нам доно-
сять, то це перед 4-ма ро-
ками прибув до місцевости
Coal Dale, Pa. чоловік (А.
І.) з пітсбургської околиці і
представив ся як колектор
на церков в селі Волиця,
землиницька столиця. Лю-
ди яких жило там з сеї мі-
сцевости багато, не скупи-
ли і колектор назбирав о-
коло 300 доларів та махнув
з ними до Пітсбурга, де
вони і розкотили ся по са-
льонах. Сейчас за ним з'я-
вив ся другий колектор,
але що ходив колектувати
з бучерською книжкою, то**Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.****Розмет Р. Н. С. за місяця Грудень 1909.**

Виплачено за помочи на суму	\$8,800.00
Платня головних урядників за Грудень	190.00
Адміністрація Союзу за Грудень	273.64
За Бонди Голов. Урядників Р. Н. С.	204.00

Весь розхід виносить \$9,467.64

Розмет платить 10,965 членів на ціле посмертне
(кожний по 81 цнт.) і 1569 членів на пів посмерт-
ного (кожний по 41 цнт.)Крім того кожний член платить за орган „Р. Н.
Союзу“ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 2 цен-
ти, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Бідних
по 1 центі.Член на ціле посмертне платить 95 цнт. а на
половину посмертного 55 центів.

А. Шаршонь, гол. касієр.

С. Ядловський, гол. секр.

Дж. Канігула, гол. предсід.

жінки з Lansford, Pa. ви-
платили йому колекту ві-
никами та кочергами. Те-
пер опять сими днями в
сій околиці появил ся ко-
лектор з Волиці та не лиш
колектує ніби на старокра-
єву церков, але і довги за-
тягнені в старім краю. Пе-
рестерігає ся отже всіх пе-
ред сим колектором, який
здаєть ся полуює тільки на
людську глупоту. Рівноча-
сно пригадає ся, що по
наших парохіях вільно ко-
лектувати на церкви ли-
шень виключно за позволе-
нем нашого Владика. Хто
не має такого письменного
дозволення, сей видко ласий
на колекту — для своєї
власної кишені М. Р.Як довідуємо ся з по-
сліднього числа „Душпа-
стир“ дня 31-го грудня м.
р. єпископ С. С. Ортин-
ський звидів австрійський
еміграційний дім в Нью Йор-
ку, де повитав Преосв'яще-
нного австрійський кон-
зуль і уряд емігр. дому.
Владика зажадав місця для
Русинів в тім домі з відпо-
відною руською репрезен-
тацією, на що уряд згодив
ся. Тим способом — кінчає
час. „Душпастир“ — діло
пекуче, квестія еміграцій-
ного дому для Русинів зі-
стала поладжена а бли-
жшій інформації в тім ділі по-
дасть ся в недовзі до при-
людної відомости.Як нам доносять, то
сими днями в Тейлор, Па.
відбули ся збори в справі
основаня робітничого стору
на уділах. Предсідателем
зборів був д. К. Віловус а
промавіями І. Манастир-
ський, М. Бойко, М. І. Ру-
чинський, О. Хмільовський,
М. Демчук і другі. Сейчас
на зборах приступило 24-ох
до спілки. Нотуючи сей
відрадий факт, ми проси-
ли-б написати нам трохи
пирипе про сю справу, як
вона на се і заслугує.Д. Гр. Фанок доносить
нам, що Русини замешкали
в місцевости Whippary, N.
J. купили уже площу і в
недовзі задумують присту-
пити до будови власного
храму. Щасть Боже в по-
чатому ділі.HOLYOKE, MASS. бр. сьв.
Ів. Хрест., від. 52. подає до
загального відома, що на зви-
чайнім мітингу дня 19. Грудня 1909
ухвалено, що кожний член має
ся явити на мітингах, котрі від-
бувають ся що трета неділя по
першм в Hibernian Hall corner
Front & John st.; котрий член
не являть ся підлягає 1 дол. кари.
Взяв ся також членів, щоби
не затягали довгів, бо котрий
член не заплатить один місяць
то другим буде суспендований.
Мих. Накреймо секр.Укр. Тов. „Запорожська Січ“
в Брукліні, Н. Й. подає до за-
гальної відомости, що річний мі-тинг відбув ся дня 25. грудня
1909 р. на котрім вибрано на рік
1910 слідуєчий новий уряд: пр.
Г. Литвин; з. пр. В. Ніздроп; прот.
скр. М. Андрушко; ф. скр.
П. Сподар; кас. Д. Смитанюк; з.
кас. П. Кришук; конт. комісія:
М. Литвин і Н. Дулька; трос. В.
Пилипів; кап. М. Цух; господар-
Д. Зварич. Нових членів прий-
має ся в віці почавши від 16—35-
літ. Адр. бр.: 147 Wythe Ave.,
Brooklyn, N. Y.WHIPPARY, N. J. бр.
сьв. Михайла, від. 201 по-
дає до загального відома,
що дня 16-го січня відбуде-
ся річний мітинг в домі
касієра, д. І. Андруха точно-
о 1-ій годині по пол. Вибір
нового уряду. Нових членів
буде припиняти ся без
вступного.

Гр. Фанок

Д. Ковік секр.

NEW YORK, N. Y. „Тов.
Зап. Січ“ від. 117 визнає
всіх своїх членів, щоби
явили ся безуслівно на мі-
тинг дня 15-го с. м., позаяк
єсть дуже важні справи до
поладження, які липили
ся непокінчені з річного
мітингу. Неявивший ся член
заплатить 25 цнт. кари. Час
і місце мітингу як звичайно.

Н. Ганашиєвський пр.

Т. Качмар секр.

7 річий за 1 дол. 25 цт.

- 1) Книжка, в котрій можна вичити
ся показувати більше як 200 штук.
- 2) Книжка Сьв. Євангеліє.
- 3) Річ секретна, щось дуже цікавого.
- 4) Пісні про старий і новий край,
книжка 34 містять 34 пісень дуже ці-
кавих і образок, що представляє, як Сі-
чеський стріляв до Потопцюго.
- 5) Фотографія так штучно зроблена,
що кожний може в дома для себе фо-
тографія виробити. Образ великий 16x20
цнт.
- 6) Тузи красивих листів з красивим
повищенням.
- 7) Соняки.

Так дешево даємо тільки через 14
днів. Гроші посилають через моні-ордер.

Адресуйте:

A. M. WASURKOV
Box 257 FLATRIVER, MO.**Русько-
Англійський ТЛУМАЧ**з якого можна дуже скоро
навчитись англійської мови.

Сторін 256. Тверда обкла. Ціна 60 центів.

Замовляти у:

And. Sawka, 52 Greene St., Jersey City, N. J.

Агентом даєть значний оусп.

**Хто би з руських
хлопців і**дівчат хотів добре заробля-
ти в фабриках ковніриків,
маншетів, сорочок при пра-
сованю, старчованю і т. п.,
то може сейчас їхати до Трой,
N. Y. і зголосити ся до:

JOHN BAZAR 2-3

437 — 3-rd St., TROY, N. Y.

ДЕ ЄСТЬ?

Антоній Бродський, родом
з Стежниць, повіт Ліско;
виїхав перед 7 літами до
Америку; перебуває десь на
Вестах. Пощуєсь його жена,
котра приїхала тепер з краю
і перебуває:

Mrs. Maria Brodska

c/o Joseph Roman

377 — 3-rd St., Troy, N. Y.

Процес.

(Продовжене із сторони 3-ої.)

домагати ся відкликания статі в його часописи, і показав йому сю статтю.

Пит.: Скажіть нам все, що ви до него говорили. Чи се, що ви розказуєте, було сутею вашої розмови? Відп.: Так.

Пит.: Я жадаю більше як сути розмови. Присяглі пай знають про суть, а я хочу, щоб ви розказали цілу історію. Відп.: Я жадав відкликания.

Пит.: Чи се були перші слова, які ви сказали до Кирчова? Відп.: Я представив ся йому, дав йому, здасть ся мені, свою візитівку, сказав, звідки я і по що я там прийшов.

Пит.: Но повідajte Судіі і присяглим, якими словами ви представили цілй свого приходу тамже? Відп.: Домагати ся відкликания.

Пит.: Чи ви так сказали? Відп.: Так.

Пит.: „Моско задачію тут в Нью Йорку є“, — домагати ся відкликания? Відп.: Так.

Пит.: Цевно? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви послуговувались тими словами, які я поставив вам в своїм питанні? Відп.: Домагати ся відкликания, се слова, яких я ужив.

Пит.: Чи ви казали „моско задачію в Нью Йорку є домагати ся відкликания“? Відп.: Я не казав: моско задачію в Нью Йорку“.

Пит.: Се як раз, про що я питаю ся, чи ви уживали тих слів, які я сказав? Відп.: Мені здасть ся, що я не ужив слова „Нью Йорк“, а сказав йому, що я прийшов домагати ся відкликания.

Пит.: Ви говорили йому, що ви доходите прав о. Арсенія, чи не так? Відп.: Ні, я сказав йому, що воно некрасно помічати таку статтю про сьвященника.

Пит.: Чи ви ужили тих слів, які що йно сказали? Відп.: Мені здасть ся, що я сказав „помічати обидливу статтю про сьвященника“.

Пит.: Чи замість слова „некрасний“, ви ужили слово „обидливий“? Відп.: Або слово в сїм зміслі.

Пит.: Коли ви казали обжалованому, що ся стаття обиджає сьвященника, то він, як кажете, заявив вам, що має рукопис? Відп.: Так.

Пит.: Погляньте ось тут тай скажіть, чи се рукопис (показує)? Відп.: Він не показав нам рукописи і не хотів нам показати.

Пит.: Сніткін: Я вношу, щоб зчеркнути другу часть сеї відповіді „він не хотів нам показати“.

Судія: Та він вже сказав, що обж. не показав йому рукописи.

Відп. (дальше): Я не допитував ся за рукописію.

Він нам її не показував і не хотів би був показати.

Пит.: Чи обж. Кирчів казав вам, що він має се рукопис, чи, що вона є в редакції? Відп.: Так.

Судія: Він вже се сказав; не повтаряйте питань. Воно вже леже, що сьвідок зізна, віменно, що обжалований заявив, що має рукопис.

Пит.: Тепер припустім, п. Деляній, що ви ходили більше як один раз до сеї редакції, яку на се дасьте відповідь? Відп.: Ні.

Судія: Прошу нічого не підсудати, лише ставте питання.

Пит.: Се є факт.

Судія: Зчеркніть „се є факт“.

Пит.: Чи ви були більше як один раз в сій редакції? Відп.: Ні, ніколи.

Пит.: Чи се неправда, що коли ви зажадали відкликания статі, то сей обжалований сказав: „ми масмо записане зізнанє“ або „ми будем могли дістати записане зізнанє від сеї дівчини про те, що зайшло в Мейфільд“? Відп.: Ні.

Пит.: Чи він се не сказав? Відп.: Ні, ані до мене, ані в мойй присутности.

Пит.: В тім часі, пане Деляній, ви мали один примірник сеї часописи, чи так? Відп.: Так.

Пит.: Но мимо сего ви купили ще другий примірник від самого обжалованого? Відп.: Так.

Пит.: Розуміє ся на се, щоб можна залучити її до кримінальної скарги. Чи не се мали ви тоді на думці?

Судія: Прошу питатись, яку цілй він мав?

П. Сніткін: Я хочу показати розположенє ума сего сьвідка.

Судія: Ні, прошу питатись його, на що він купив часописи.

Пит.: Тоді, як ви купували сю часопись, хоч мали вже один її примірник, чи вашою цілею або мотивом було се, щоб положити її в основу до кримінального дохождєня? Відп.: Ні, не конче так. Ми там ходили домагати ся відкликания, щоб очистити сьвященника, аби він міг повернути на свою парохію до Мейфільда. Я ходив там безусловно в цілі відкликания. Ми не —

Пит.: (перебиваючи): Простіть, що вам перерву.

Судія: Дайте йому відповісти на ваше питанє. Воно було трохи за довге; коли ви ставите питання в такій формі, як отсе, то повинні ждати на відповідь.

П. Сніткін: Я не годжу ся, щоб сьвідок давав які інформації.

Судія: Можете поставити внесок, щоб зчеркнути його відповідь з протоколу, коли вона невмістна. Нехай стенограф повторить питанє.

П. Сніткін: Я цофаю своє питанє.

Судія: Ні, повторіть його.

(Стенограф повторив питанє.)

П. Сніткін: Тепер я вношу, щоб всі зізнання сего сьвідка зчеркнути з протоколу.

Судія: Внесок не прийнятий. Завдавайте инше питанє.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику.

П. Сніткін питає ся дальше: Чи ви не знали тоді, як прийшли до редакції сеї часописи, що для узадаєня кримінальної скарги о обиду честі, треба

доконче доказати оголошенє статі? Відп.: Так, яко правник, я знав про се, але —

Пит.: Отже, то на се купили ви другий примірник часописи? Відп.: Ні.

Пит.: Дійсно ні? Відп.: Ні.

Пит.: В такім разі, на що вам було потреба другого примірника часописи, коли ви вже мали один? Відп.: На се, бо ми хотіли зладити буквальный переклад; ми не були вдоволені сям перекладом, який ми тоді мали. Я хотів дати часопись о. Хотовицькому, що є при катедральній церкві в Нью-Йорку. Він говорив, що зможе статтю перекласти. Другий же примірник я хотів взяти з собою до Пенсильвенії; я не мав тоді понятя, щоб мав коли бути кримінальний процес. В дійсности, сьвященник не желав собі кримінального дохождєня, бо тоді він був в Канаді.

П. Сніткін: Я вношу, щоб послідню часть сеї відповіді іменно „сьвященник не желав собі“ вичеркнути з протоколу.

П. Гарван: Годжу ся, се не робить ріжницї.

Судія: Так, зчеркніть се.

Пит.: Ви кажете, що, прийшовши до редакції сеї часописи, ви ніколи не мали на думці виточувати сему обжалованому процес о обиду честі? Відп.: Я так не сказав.

Пит.: Щож мали ви на думці, як прийшли до сеї редакції? Відп.: Ціла причина, для чого ми там ходили, було відкликанє. Мені здасть ся, що я сказав менаджерови, що се є дуже поважна справа та що відкликанє булоб далеко більше пожаданим ніж кримінальний процес. Я міг йому про се патякнути, або —

Пит.: Перепрашаю; говоріть дальше. Відп.: То все.

Пит. Чи ви казали до нього єї слова: „Кримінальний процес“? Відп.: Ніж йти до суду“, мені здасть ся, що так я сказав.

Пит.: Значить, ви казали єї слова „йти до суду“? Відп.: Так.

Пит.: Ви причинились до арештованя сих обжалованих, чи не так?

Судія: Се є радше заява; прошу поставити питанє.

Пит.: Чи за вашими заходами арештовано сих обжалованих? Відп.: Я думаю, що вони самі є причиною сего.

Пит.: Но чи ви помагали їх арештувати? Відп.: Ні.

Пит.: Чи ви укладали (formulate) скаргу? Відп.: Що під сям розумієте?

Пит.: Чи не розумієте мойх слів?

Судія: Він питав ся, що ви під сям розумієте.

Сніткін: Він прецінь правник і знає, що я розумію під укладанєм скарги.

П. Гарван: Мені здасть ся, що й я не розумів би.

П. Сніткін: О, так, ви розумілиб, якби були на місці сего сьвідка.

Пит.: Коли не розумієте мого питання, то я йсго цофаю. Відп.: Добре.

Пит.: Чи цілєя порученя вам сеї справи ви перебували в Нью-Йорку увесь час аж до арештованя сих обжалованих? Відп.: О, ні, ні.

Пит.: Но бували дуже часто? Відп.: Ні.

Пит.: То від часу до часу? Відп.: Я не приїздив до Нью-Йорку в сій справі аж до засіданя палати радних і то не до засіданя, на котрім рішено виточити процес, але до засіданя попереднього, на знім наша справа не прийшла під обради згаданої палати.

Пит.: Так що ви виступали як сьвідок перед палатою радних? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви знали ся з сьвященником перед тим, заки він віддав вам сю справу в руки? Відп.: Так.

Пит.: Як довго ви знали ся з ним? Відп.: Мабуть три роки; можливо, що й трохи довше. Три роки або около трьох років.

Пит.: Чи ви мали добру опінію о нїм? Відп.: Дуже добру.

Пит.: Чи оголошенє статі змінило вашу опінію о нїм? Відп.: Ані на волос.

П. Сніткін: Я скінчив.

(Дальше буде).

Позір! Важне для Джерзі Сіті і околиці!

В четвер дн 20-го січня с. р. с. є. в перший день, коли є дозволено на забави з танцями,

устроєє Товариство „Українська Муза“

в злучі з найбільшим джерзісітським Товариством „Молодечий Клуб Поступовий“

В NATIONAL HALL (польська галя)

187 Brunswick Str., Jersey City, N. J.

Великий Баль І ТЕАТРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВЛЕНЕ

комедія в 2-ох діях

„Перше повмирало а потім повінчалось“, або „ЗАРУЧИНИ ПО СМЕРТИ“.

О с о б и :

Осип Федоренко..... д. А. Пурковський
Сергій, його син..... д. Ст. Миланович
Елисавета Квашницька..... д-ка А. Лабовська
Марта, її дочка..... д-ка В. Гела
Тонько, її син..... д. М. Микиташин
Марта, кухарка Федоренка..... п-на Н. Ющак
Іван, слуга Квашницької..... д. Гр. Фанок
В перервах відсвітлює місцевий хор кілька гарних народних пісень.
Грати буде знаменита руська оркестра.

Вступ на баль і на представленє всего лиш 25 цт. Гетчек 10 ц.

Буфет в власнім заряді

Всіх щирих патріотів Українців з Джерзі Сіті і околиці на сю забаву уклінно запрошує Комітет.

ROSE'S IMPROVED ANTISEPTIC CATARRH JELLY

Guaranteed by The Rose M'fg. Co. under the Food and Drugs Act, June 30, 1906

Serial No. 25164

Натар молудна є часто взятий хібно за нетравленє. ЗАРОДОК катароний затронує носові перепони, входить до горла а опісля до жолудка, втягаючи за собою зародки, через що повстає слабкість. Правильний рух здорового жолудка устат. Корм не може бути ні стравлений ні ажитий. Валісто усунути причину, лікарі старають ся штучним способом привернути природне діланє жолудка, а не старають ся усунути ті зародки, виготі діткисну часть або позбавити всі перепони. Розого Антисептичний Плин проти Катару є правдім домашнім ліком, асептичним своїм виробом від всіх других того рода ліків дотепер існуючих. — Є с сильний сливистий плин, привертаючий скоро силу і жителість. Кожного рода катар може бути лічений ели уживає ся сего успокоючого, гоючого средства. — 15,000.000 штук сродано а 50,000 антикарі продав єго.

Немає в собі жадної кокаїни, ані ніяких шкідливих домішок.

Розого Антисептичний Плин проти Катару вбиває мікроби сєйчас. Його діланє на слизову оболону є антисептичне, а що складає ся з многих гоючих складників, сповняє свою річ належно, не допускаячи до ширєня ся вразів, гоїть заражену часть і усуває катарову затрону. Природа робить решту. — Розого Антисептичний Плин проти Катару може бути також ужитий в слідуєючих слабостях, як: Укушенє пчолою, оводом, поварене, аколєне іповитою рослиною, скалченє барбером, ади-гинею, попушенє сирі, звихненє складіє руки, попарєне, відморженє, укушенє ки-марів, сіанє ся рук, тасєньє (робани), загнітїня, аскі рани, попарєне голови, чираки, опалєне сонєчє, ятєря (роплєнє), попуканє губ. — Пішіть 2-центову поштоу вкруп, а дистантє даром одні кушєтє. Бачуєтєся і втілюєтєся нині. Він усуне Вам сєйчас катар носовий і заохотить Вас до дальшого уживаня його. Пішіть по него сєйчас. — Ціна 25 центів за одні пакєтик.

В И Р О Б Л Я Є

THE ROSE M'FG. CO.

333 JAY STREET, BROOKLYN, N. Y.

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА

ПРОСВІТИ

в Нью Йорку, відділ 204-ий Руського Народного Союзу

відбудє ся театральне представленє

„ПЕРШЕ ПОВМИРАЛИ А ПОТІМ ПОВІНЧАЛИСЯ“

або „ЗАРУЧИНИ ПО СМЕРТИ“ штука в 2-ох діях

і „ВІДЬМИ“ комедія в 2 актах

в суботу дня 22-го січня (януара) 1910 р.

в Manhattan Lyceum Hall 66-68 E. 4-th Street,

New York, N. Y.

О С О Б И :

„Перше повмирало а потім повінчалось“

Осип Федоренко..... т. Й. Хомів

Сергій, його син..... т. М. Угорчак

Елисавет Квашницька..... т-а К. Огороднік

Марта } їх дити..... т-а Е. Мельниківна

Тонько }..... т. Ів. Матейко

Марта, кухарка Фед. } т-а Хоміак

Іван, слуга Кваш. }..... т. П. Рушак

„ВІДЬМИ“

Олена, мол. вдова т-а Е. Мельниківна

Текля, їх сусідка т-а К. Огороднік

Данило, мол. дяк т. О. Шеремета

Прокіп, стар. пастух т. П. Рушак

Хайм Гельдмахер т. Я. Співак

Режисер т. М. Угорчак. Музика проф. Смолинського

По представленю ВЕЛИКИЙ ВАЛЬ!

Початок точно о 8-ій годині вечером.

Вступ від особи: Крісла 2 ряди по 75 цт., 4 ряди по 50 цт. III-рядні по 35 цт., місця стоячі по 25 цт.

РЕПЕРТУАР РУСЬКО-НАРОДНОГО ТЕАТРУ.

Неділя 16 січня Запорожець за Ду-наєм опера і баль в Sokol Hall 525-29

К. 72 Str. New York, N. Y.

Середа 19 січня Запорожець за Ду-наєм опера і баль в Cierczak's Hall

South Park cor. Front Str., Elizabeth

Porth, N. J.

Четвер 20 січня Запорожець за Ду-наєм опера і баль в Nikolom's Hall

756 State Str. Perth Amboy, N. J.

Субота 22 січня Запорожець за Ду-наєм опера і баль в The Seaview Hotel

Barren Island, N. Y.

Білети на всі представлення продають ся при касі вже від 5 год. по полудня.

Початок всюди точно о год. 7 веч.

Родимці! Попрайте свій Театр!

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ВАЛЬ

заходом бр. св. Володимира,

від. 190 Р. Н. Союза

в Newark, N. J.

відбудє ся дня 19-го січня

1910 року (на Богоявленє)

в Plikaytis Hall, 103-108

Jackson near Ferry Str.,

Newark, N. J.

Початок о год. 6-ій з веч.

Вступ 25 цт. від особи.

За добру забаву ручить

F 9 Комітет.

Перший Великий Баль

устроєє

Братство Сьв. О. Николая

в суботу дн 29. січня 1910 р.

в гали на Cor. Lovey & Cent-

ral Ave. коло церкви,

В EAST BUFFALO, N. Y.

Початок о 7-ій год. вече-

ром. Музика знаменита. —

За добру забаву ручить

2-4 Комітет.

Баль! Баль!

відбудє ся заходом Сестр.

Успеніи Преч. Богородиці

В МОНЕССЕН, ПА.

дня 29-го січня 1910 р.

в міщєцькій гали, 2nd Str.,

Monessen, Pa.

Початок о 3-ій год. по пол.

Музика знаменита. — Усіх

як найсердечнійше запро-

шує Комітет. 2-4

ПОЗІР! РОДИМЦІ!

Другий Великий Баль

устроєє

в суботу 29. січня 1910 р.

Товариство „Запорожецька

Січ“, 251. відділ Р. Н. С.

в гали Stiv Yustiv, Cor. W.

5th St., & Literary rd.

В CLEVELAND, O.

Вступ: для мушчин 35 цт.,

для пань 15 цт. Пані в то-

варистві мушчин не платять.

Гетчек 10 цт.

Початок точно о 6-ій год.

вечером. — За добру забаву,

на яку запрошуємо отсим

сердечно всіх Українців з

Клівеланду і околиці, ру-

чить Комітет.

Позір Русини з Амбрідж, Па.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ

Баль і Представленє

устроюють

Чл. Читальні „Просьвіти“

дня 22-го січня 1910 р.

в Криштофковій Гали на

1-ій улиці,

В AMBRIDGE, PA.

Початок о год. 3-ій по пол.

Усіх чесних Русинів і Ру-

синок з околиці і Пітсбурга

</

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почитний член Р. Н. Союзу.
Іх Пресвітерство Стефан Сотер Оргинський, перший руський єпископ в Америці.
Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1908—1910.
Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ,
712 Carson St. S. S. Pittsburg, Pa.
Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.
Місто-предсідателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.
Місто-предсідатель:
Федор Гут Кульчицький,
Pittsburg, Pa.
Касієр:
Алексій Шаронь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.
Секретар фінансовий:
Вох 76, Jersey City, N. J.
Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський,
Вох 76, Jersey City, N. J.
Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Черін, Cleveland, O.
Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, 391 Maple Ave. Kingston, Pa.
Директор друкарні:
о. П. Повятиний, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.
Редактор:
Антін Цурковський 184 Hudson Str., New York, N. Y.
Менеджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson St., New York, N. Y.
Головний організатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton Str., Holyoke, Mass.
Головна Канцелярія Р. Н. Союзу знаходиться під числом 123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Руский Народний Союз“ — Приймає членів до 45 літ життя.
Вступне після літ.
СОЮЗ ПЛАТИТЬ:
В разі смерті члена класи „А“ (ціле посмертне) \$1000.00.
В разі смерті члена класи „Б“ половину посмертного \$500.00.
Посмертне за жінку або мужа члена класи „А“ \$400.00.
Посмертне за жінку або мужа члена класи „Б“ \$200.00.
Посмертне за діти від \$15.00 до \$300.00.
В разі утрати: а) обох очей, ніг або рук \$1000.00.
б) одної руки, ніг або ока \$200.00.
Если отец родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині \$150.00.
Хто хоче вступити до Союзу, мусить виписатись також до братства, яке належить до Союзу.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належать до каси Р. Н. Союзу, посилаєся так: на money order-ах або чеках виписуєся імя Alex Shagshon, Shamokin, Pa. Далше так записаний money-order або чек не посилаєся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний Секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.
С. Ядловський,
Голов. Секретар.

Ч. 47 КВІТ \$15.00
на п'ятнацять доларів, котрі п. Марія Лешкович отримала як посмертне по доньці Теклі з Головної Каси Р. Н. Союзу в Америці.
Plymouth, Pa. 17. Дец. 1909.
Марія Лешкович підп. Ст. Гриняк, секр.
Свідки:
І. Петриляк,
Конст. Свистович.
Від місц. Уряду Р. Мол. Союзу в Америці. Відділ 46.
Семан Павлик, предс.,
Стеф. Гриняк, секр.

Ч. 46. КВІТ \$15.00
на п'ятнацять доларів, котрі п. Стефан Гриняк отримав як посмертне по доньці Марії з Головної Каси Р. Мол. Союзу в Америці.
Plymouth, Pa., 17. Дец. 1909.
Стефан Гриняк.
Свідки:
І. Петриляк,
Конст. Свистович.
Від місц. Уряду Мол. Союзу в Америці. Відділ 46.
Семан Павлик, предс.,
Стеф. Гриняк.

Рух в відділах Р. Н. Союзу.

DETROIT, MICH. Братство сьв. Отца Николая, від. 175 подає до відома, що відбувся річний мітинг дня 26 груд. 1909 на галі під ч. 51 Cicotte Ave. на котрім вибрано новий Комітет як слідує: П. Пошивак, предс., П. Пуцило, секр., Д. Радавець, кас., П. Пуцило, секр.
ALTOONA, PA. Бр. Неп. Зач. Пр. Діви, від. 145 подає до відома, що дня 19-го грудня на річний мітинг вибрано слідуєчий новий уряд: Гр. Сенків пр., М. Гринь кас., С. Мельник секр.; усім позамісцевим членам подаєся до відома, що гроші належить посылати на адресу: F. Senkiw, Box 572, Altoona, Pa. Адр. братства звучить: S. Melnyk, 3827 4th Ave., Altoona, Pa.
С. Мельник секр.

CHISHOLM, MINN. Бр. сьв. о. Ник. від. 37 подає до відома, що вибрано слідуєчий новий уряд: М. Косяк пр., П. Плішка з. пр., І. Лазоришак секр., П. Жентичка з. секр., О. Кир кас., М. Білов з. кас., В. Циган доз. хорих на Saw Mill Location, Ів. Гобляк доз. хор. на Glyn Location, Вас. Худек кап., П. Циган з. кап., Т. Дурняк контр. книг., В. Намісник дверн.
І. Лазоришак секр.

LATROBE, PA. Бр. сьв. Арх. Мих., від. 119, подає до відома, що річний мітинг відбувся дня 16-го січня 1910 р., поч. о 2-ій год. по пол. Кожен член мусить явити ся і вивізнати свої заборгованості. Неявивший ся заплатить 50 цт. а урядник 1.00 дол. кари. Вибір нового уряду.
Л. Гебеля кас.

PERTH AMBOY, N. J. Товариство „Запорожська Січ“, від. 155, подає до відома, що річний мітинг відбувся дня 19. грудня. Старий уряд здав справоздане та вибрано слідуєчий новий уряд: І. Ваверчак пр., П. Лабуза з. пр., М. Чумер секр., І. Маслій з. секр., Ан. Пелешак кас., С. Моритко з. кас., Г. Притика хорунжий, І. Стек з. хор., Ю. Качмар капітан, П. Ходань з. кап., К. Пелешак, М. Косінський, А. Кит, М. Колодій, І. Гуцко — контрольна комісія, С. Гураль дверник. Мітинги будуть відбуватися ся кожної третей неділі по першій в галі п. Ваверчака, 112 Charley St.
Напоминаєся всіх членів, щоб точно держали ся статутів.
Адреса секр.: М. Чумер, 757 11th St., Perth Amboy, N. J.
І. Ваверчак, предс.,
М. Чумер, секр.

CHICAGO, ILL., Тов. сьв. о. Николая, від. 106, подає всім членам до відома, що мітинги будуть відбуватися через цілий рік, що трета неділя по кожнім першій, в галі церковній зараз по С. Б. Перший мітинг припадає 16. січня. Кожен член повинен явити ся аби відібрати календар. В місяці січнію і лютім будесь приймати нових членів без вступного. Всі члени Тов. обов'язані суть принести на мітинг свій докладний адрес т. є. число дому і улици де мешкає, аби вже раз спростувати для них посылку „Свободи“.
П. Гавришків предс.,
Іл. Моранець секр.,
Яц. Оленець кас.

LEISENRING, PA. Бр. сьв. Ів. Хрест., від. 59, подає до загальної відома, що річний мітинг відбувся дня 19. грудня, на котрім вибрано новий уряд на рік 1910 як слідує: Павло Коцан пр., Конст. Оват з. пр., Іос. Яніцький секр., Филип Фура з. секр., Іос. Бандрівчак кас., Анд. Сал з. кас., Анд. Оват до фани, С. Бабяк надзир. хор. Мітинги відбуваються в першу неділю по п'ятнадцятім. Адр.: Jos. Janicky, Vandervilt, Pa., Fayette Co.

CANONSBURG, PA. Бр. сьв. Арх. Михайла, від. 84, подає до відома, що річний мітинг відбувся дня 12. Дец. 1909 р., на котрім старий уряд здав річне справоздане, а відтак вибрано слідуєчий новий уряд: І. Федан пр., І. Балога з. пр., І. Чопак секр., Теод. Филипп з. секр., І. Гойда кас., І. Радомський з. кас., Анд. Дунда і Мих. Виняр опікуни хорих на Кенонсбург, а Олекса Супереба на Вашингтон, Па., Кар. Паш до фани, Григ. Кир і Гнат Саланський дверники.
Мітинги відбуваються ся в кожду другу неділю по першій в Miners Hall на Spring St. Початок о год. 2-ій по пол.
Іван Федан предс.,
Іван Чопак секр.,
Іван Гойда кас.

NEW YORK, N. Y. Укр. Тов. „Просвіта“, від. 204, подає до відома своїм членам, що місячний мітинг відбувся дня 15. січня 1910 р. в Галі під ч. 46 Ave. A, о год. 7.30 вечером. Є обов'язком кожного члена явити ся на сей мітинг, позаяк суть важні справи до полагодження.
Член, котрий не явить ся на сей мітинг і не вивізнає своїх заборгованостей, буде суспендований з Тов. і Р. Н. Союзу.
О. Шеремета секр.

N. S. PITTSBURG, PA. „Братство Личарів сьв. Георгія“, від. 250, подає до загальної відома, що на піврічний мітинг вибрано слідуєчий уряд: С. Маційовський предс., М. Заневчак місто-предс., І. Станко секр., І. Масляник з. секр., В. Стадник кас., С. Кос, І. Босак, Й. М. кон-трольори, С. Мацій — кий, І. Станко, В. Стадник — тростіє, Н. Процик і А. Лепецкий опік. хорих, В. Коник капітан, Анд. Тєро дверник.

Повідомляє ся рівнож, що в місяці січнію і лютім буде при-нимати ся нових членів від 16 до 30 літ без вступного, а від 30 до 45 літ за половинного вступного до братства, а до Союзу після Статутів Р. Н. Союзу.
Мітинги звичайні і надзвичайні і кінські справи, котрі тикаються братства будуть перепродажуватися в галі на Sterling St. під ч. 8. Звичайні мітинги відбуваються в другу неділю по першій кожного місяця.
Д. Маційовський секр.

BURNSIDE, CHICAGO, ILL. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 165, подає до відома, що річний мітинг відбувся дня 19. груд. 1909 р. Новий уряд вибрано як слідує: Гр. Гавриляк предс., Анд. Сорока з. предс., Ст. Куцолов-

ський секр. фін., Іос. Нисевич з. секр. фін., П. Бабяк записник, І. Шурко кас., Й. Дуроцький з. кас., Й. Мельник дверник, Мих. Гбур дверн., Іос. Угрин з. двер., М. Демкович з. двер. Лікар братства єсть Thomas F. Doyle. Ів. Гавриляк, П. Демкович, М. Дуроцький, Дим. Ганковський — надзирателі хорих на Pullman, М. Круць, С. Кулян, Т. Безик — надз. хорих на South Chicago, Анд. Грод — надз. хорих на Grand Crossing, Іос. Каспер, Ник. Цван — надз. хорих, Ів. Крайовський капітан, Мих. Грицькевич з. кап., Стеф. Михалко хорунжий, Ілія Куземич з. хор., Ів. Мельник, Ів. Демкович, Ант. Слосар, Ник. Цван — післанці, А. Рольник, Ол. Гусейко, Ів. Грєга, Іос. Куцоловський — контрольна комісія, М. Вархоль, М. Гнатуско, М. Гілик, М. Амбицький, К. Сорока — мировий суд.
Гр. Гавриляк, предс.,
С. Куцоловський, секр.
Адр.: 9229 Lexington Ave. Burnside, Chicago, Ill.

JAMAICA, N. Y. Бр. сьв. Юрія від. 160 подає до відома, всім членам, місцевим і позамісцевим що пів річний мітинг відбувся дня 16. січня 1910 р. о год. третій по пол. в домі під ч. 5. Nakett str. Кождий член мусить явити ся і вивізнати свої заборгованості, бо в противнім разі зістане вимазаний з бр. і Р. Н. Союзу. Неявивший ся член заплатить 50 цт. а урядник і дол. кари.
Я. Притика предс.,
Ф. Остапович кас.,
М. Бережанський секр.

NEW YORK, N. Y. брат. сьв. Володимира, від. 108, подає до відома своїм членам, що місячний мітинг відбувся ся в суботу, 15 січня під ч. 167 E. 4 st. о 8. год. вечером. Просить ся всіх членів, щоби явили ся на сей мітинг, бо суть важні справи до полагодження.
Гр. Черкас секр.

ELIZABETHPORT, N. J. Тв. „Запорожська Січ“, від. 234 повідомляє всіх товаришів-що річний мітинг відбувся ся дня 15-го січня, в суботу о год. 7-ій вечером у галі Й. Цюрчака під ч. 157 59 South park cor. Front str. Вибір нового комітету і справоздане касове з цілого року. Просить ся, щоб всі дозники вивізнали всі довги, бо від річного мітингу хто не посплатить своїх належностей, то буде виключений з бр. і Р. Н. С.
А. Кіщенко секр.

JERSEY CITY, N. J. Товариство: „Руский Молодечий Клуб Поступовий“, від. 70, подає до відома, що річний мітинг відбувся дня 28. Децембра 1909.

Старий уряд здав свій звіт за 6 місяців його урядованя, а відтак контрольна комісія зазначила, що все знайшла в як найлучшій порядку, та що Товариство знаходить ся в як найкращім розвою і має перед собою велику будучність. За сям всі присутні члени через повстанє з місць дали урядови „вогум довіра“ за їх ревну і щирю працю. За сям слідував вибір нових урядників на рік 1910; вибрано: Ст. Мильян — вич предс., А. Опісик секр. фін., А. Кічак секр. рек., Мих. Кухта кас., Вас. Степан заст. предс., М. Бережняк з. кас., Контр. комісія: Т. Лабовський і Дмитрій Голод. Надзирателі хорих: Дм. Опісик, Лукач Павелчак, Тарас Хвалі і Ст. Кіцей. До хоругов: Анд. Кохан і Мих. Магаль, заступ.: Я. Коцюба. Дверники: Ол. Кухар і Пав. Паньків. Організатори Р. Н. С. і Тов. Р. М. К. П.: Т. Лабовський, Ан. Опісик, Л. Павелчак і Дм. Дішель. Капітан: Діон. Голод. Офіцер: Мих. Чорневий. До відділу „Української бібліотеки“: Мих. Сидор (стар.) касієр і Мих. Микитин секр.

SAYRE, PA. бр. Бл. Пр. Богородиці, від. 107 подає до загальної відома, що на річний мітинг вибрано слідуєчий уряд: Ст. Солак пр., Д. Новак кас., Ант. Лучейка секр., Ів. Гиряк з. пр., Ст. Яцко з. кас., М., Далінява з. секр., Сем. Масляний і Васко Костик надз. хорих, Федор Циган і Мат. Семи-нюк контр., Петро Кавулич дв. Мітинги відбуваються ся в кожду неділю по 15-ім в галі Н. D. Angel 105 Thomas Ave.
Антін Лучейка секр.

BRESLAU, PA. бр. сьв. Ан-дрея Ап. від. 30 подає до загальної відома, що річний мітинг відбувся ся дня 12-го децембра на котрім вибрано новий уряд як слідує: Ан. Шіпула пр., Антін Пех з. пр., Ів. Гматрик секр., М. Копач з. секр., П. Гриценко, кас., Мих. Цап з. кас., Ів. Піш-няк кап., М. Гматрик з. кап. Т. Леню і Анд. Филип доз. хорих, О. Копач хорунж., С. Вельгос з. хорунж. Анд. Бєсяда поліцман, Іос. Жук з. поліц. Іос. Леню і Дим. Гамівка контролори. Юр. Красуляк двер., Ів. Маркович з. дверн. Мітинги відбуваються в другу неділю в місяці в галі Франка Балаясь, на Нантикок стр. о 2-ій год. по полудні.
Адреса братства: Jno. Gmitrick R F D 1 Box 21-A via Wilk. 3 Bagre, Breslau, Pa.

ST. LOUIS, MO. бр. сьв. Володимира Вел. від. 179 подає до відома, що річний мітинг відбувся на дни 19. грудня 1909, на котрім старий уряд здав справоздане з ціло-річної своєї діяльності, а опісля вибрано новий уряд на рік 1910 як слідує: М. Петровський пр., о. Д. Хо-м'як м. пр., В. Пасічник секр., А. Балко м. секр., Д. Коштовський кас., Т. Вобак м. кас., В. Коло-дій і М. Коваль контр. ком., С. Чорнобай дверник.
В. Пасічник секр.

BARNESBORO, PA. бр. сьв. Ап. Петра і Павла від. 166 подає до відома, що на річний за-сіданю дня 19 Дец. 1909 виб-рало слідуєчий новий уряд: Йл. Урда пр., С. Рейба м. пр., П. Пе-кєра кас., Ф. Себєст'ян доз. каси, С. Піш секр., В. Шкарупа з. секр., А. Хлопик кап., В. Пивовар і А. Гайдох заставники, Я. Громо-сяк, Ю. Цінбєло і М. Скибан доз. хор., Ф. Фішанчик післанець, Й. Венбрінович і В. Юрчишин дверники. Адр. тов.: Софрон Піш, Р. О. Вох 341, Barnesboro, Pa.

SPANGLER, PA. бр. Благо-віщ. Пр. Бог. від. 120, подає до відома, що річний мітинг від-був ся дня 19. грудня, на ко-трім вибрано новий уряд: Іван Венгрін пр., М. Бєлей секр., М. Смар кас., Ів. Філіп з. пр., О. Киплюк з. секр., П. Гайдач з. кас., М. Хомич кап., Й. Кундрацік ор. В. Шевц дверн., П. Яців і І. Шид-вар хорунж. Взиває ся дозвучих членів, аби як найкортше свої довги виплатили. У всяких справах звертати ся на адрес: Михайл Бєлей Вох 132, Spangler, Pa.

TRENTON, N. J. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 121 подає до загальної відома, що піврічний мітинг відбувся ся дня 16-го січня в міс-ці де звичайно. Кождий член му-сить явити ся і вивізнати всі свої довги як се було порішено на річній мітингу. Братство за довгу-ючих членів не буде розмету платити. Далше подає ся до ві-домості, що братство буде святку-увати празник св. то патрона, сьв. Івана Крестителя дня 23-го січня с. р. Кождий член мусить явити ся на сей празник та зложити до братської каси 50 цт. без вгляду на се, чи буде при-сутний чи ні.
В місяцях січнію і лютім нових членів буде приймаєти ся без вступного.
Г. Бачік пр.,
А. Кушкар секр.,
Ів. Гудак кас.

HAZLETON, PA.
Отсим даємо до відомості що Перші Загальні Збори, Чтальні „Просвіти“, відбудуть ся дня 16-го Януара (лат.) о год. 6-ій ветером під ч. дому 196 cor. S. Pine & Noble St. Hazleton, Pa. На ті збори запрошуємо сердеч-но усіх Газлетонських так із о-колиці Русинів.
Теодор Поливка предс.,
О. Шараварко секр. 47—

ДЕ Є
Рузька Хойцан, родом з Бува-човець, пов. Рогатин, Гал. Пер-ше перебувала в Пітсбургу. Хто би про ню що знав зволить пові-домити
Іос. Короташ,
108 Cameron Ave., Scranton, Pa.

ДЕ Є
Василь Кузьма. Тому два роки перебував в Вінніпегу, Канада та від року пропав десь без чу-тки. Хтоб про него що знав, зво-лить ласкаво подати відомість до Kondr. Kuzma,
Вох 190, Hudson, N. J. -3

ДЕ Є
Никифор Джула, родом з села Ганчарова, пов. Горлиць. Хто-б про него що знав, нехай зголо-вить ся на адресу:
Сильв. Данюсяр,
51 Clinton stt.,
1—2 Yonkers, N. Y.

ДЕ ЄСТЬ
Катерина Берич і Франко Кін-дзерський. Обоє походять з Га-лицчини, повіт Рогатин, село Грегорів. Глядаємо за ними в важній справі. Она давніше бу-ла в службі на 99 улиці в Нью Йорку, а він в Байон Сіті і в о-ден час пропали. Хтоб про них знав, нехай зволить прислати точну адресу (за труд надгоре-да) до:
Hatty Wozniak,
436 Ave C.,
1—2 Bayonne City, N. J.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ
шукає посади, 19-літ, самотний. Може запровадити хоральний спів з нот, школу і театральні представлення. Трудячий і чесний чоловік. Хоромі свідчення. Писати до редакції „Свободи“.-3

ПОЗІР МОЛОДІ ДІВЧАТА!
Пошукую руської, чесної дів-чини, знаючої читати і писати по-англійськи. Зголошувати ся за-лучаючи фотографію до -3 George Galaniuk, Sect. Foreman Box 180, P. O. Maccun, Sask., Can

ПОЗІР!
NEW HAVEN, CONN.
Братство сьв. А. М. Михайла устроєє перший Великий Бал в Німецькій Галі під ч. 275 Ву-стер Стріт (Gorman Hall, Wooster Street) недалеко State Str., 19. Січня о год. 7.30. Запро-шуємо усіх Русинів і Русенок з Нью Гавен міста. Музику що най-лучша в Нью Гавен.
Вступ: від мужчин 25 цт., від жєнщин 15 цт.
Обслуга для кожного. За до-бру забаву ручить Комітет.

ВЕЛИКИЙ БАЛ
устроєє Сестрицтво сьв. Ольги, гора міста, Нью Йорк, відділ 2-ий
в галі п. Мигалика, ч. 1341 Ave. A, (поміж 71-ою і 72-ю) улицею New York, N. Y. в суботу 22-го січня 1910 р. Початок о 7-ій год. веч. Вступ від особи 25 цт. Гол-чек 10 цт. Музику знаменит.
На отсю забаву щиро-сердечно запрошує усіх Ру-синів і Русинок та з Нью Йорку як і околиці
Комітет.
ХТО не має а хоче д-стати банкові папери до переислання грошей до краю, нехай сейчас пише на адресу:
Ruthenian Exchange Co
184 Hudson St., New York

Богдан Хмельницький

український Гетьман.

Битва під Берестечком.
(Дальше.)

Хмельницький довідав ся і після лист до Потоцького; він просив мира. Післанців повели через увесь польський обоз, щоб показати їм, як багато польського війська; другого дня їх привели перед Потоцького.

„Розбійники, дурисьвіти!“ крикнув Потоцький на козаків: „я Хмельницького не маю за гетьмана і знати його не хочу, я жду Радзівілла з військом і нападу на Хмельницького. Нехай один з вас зістанеть ся в закладі, а другий йде до Хмельницького“.

Другого дня до Потоцького прибув зкінним військом Радзівіл, покинувши в Києві піше військо. Гетьмани поздоровались і тільки що сіли обідати, аж їм дали вістку, що козаки напали в Києві на литвинське військо і почали різатись під Миколаєвським монастирем. Радзівіл велів і пішому війську виступити з Києва.

Знов Хмельницький після двох козаків і знов просив мира. Потоцький і Радзівіл сиділи в пишному шатрі серед панів. Козаки поклонились їм до землі і подали від Хмельницького лист. Хмельницький просив вислати одного пана на переговори і обіцяв віддати від себе писаря Виговського. Пани сердились та кричали, але їм самим хотілось скінчити війну. Кругом них були вороги готові на все. Українці не давали харчів або продавали за страшні гроші.

А тим часом Хмельницький збирав сили і став табором в Рокитні на Росі. Винницький полковник Богун уже привів до него 10 тисяч козаків; в Білу Церкву вже назбиралось п'ять тисяч. Козаки вже взяли Павлоч і в пені вирубили Поляків, взяли й Винницю. З степу прийшло з Корач-Мурзою чотири тисячі Татар. Поляки догадалися, що козаки переймуть їх на дорозі в Польщу і стали далеко ласкавими до послів Хмельницького. Потоцький покликав їх і після з ними на переговори одного пана, Моховського. Хмельницький з полковниками ласкаво привитали польського посла і просили Потоцького прислати в Білу Церкву комісарів, щоб уже постановити мир. Ждучи комісарів, Хмельницький рушив з військом під Білу Церкву. Від Потоцького приїхав за комісаря Адам Кисіль з двома панами і привіз Хмельницькому точки мира. Комісарі приїхали з п'ятьма сотнями війська. Карети з комісарами їхали серед густого натовпу козаків, татар та селян. Нарід кричав і проклинав Ляхів. Старий Кисіль виглянув з карети і ласкаво промовляв до народа: „ми не Ляхи, мої любі! я Українець, мої кістки такі українські, як і ваші!“

„Твої українські кістки дуже обросли польським мясом!“ кричали до нього козаки. Хмельницький, Виговський, та полковники виїхали їм на зустріч, вговорювали народ розійтись і провели їх в замок.

Козаки бігли за ними слідком і репетували: „Ой, пане гетьмане! не гаразд ти чиниш, що з Ляхами накладаєш!“

Переговори були не довгі: Потоцький постановив, щоб козаків було тільки двадцять тисяч, і щоб вони жили тільки в одній Київщині; на Волині, на Поділі в Чернігівщині і в Полтавщині повинно було стояти на кватирах польське військо. Всі селяни мусіли вертатись до дому і робити панам панщину. Жиди знов мали право жити в цілій Україні і держати землі в посесії. Хмельницький мусів відслати орду з України. Хмельницький і полковники згодились на всі пункти. Скінчивши умову, Хмельницький з полковниками вийшов з замка і почав читати козакам та селянам пункти мира. Тільки що він прочитав той пункт, що селяни повинні робити панам панщину, як підняв ся шум. Нарід закричав: „от, так ти, пане гетьмане, з ляхами трактуєш, а нас покидаєш, ще й від орди оступаєш ся! самого себе з старшиною визволяєш, а нас знати не хочеш! Сам підняв нас на панів, а тепер віддаєш нас бідних на муки під кві та батоги, на палі та шибениці. Не діждеш ти того, ще й сам накладеш головою, і ні один лях живцем з відои не вийде“. Нарід почав стріляти на старщину. Хмельницький з полковниками втік у замок. Нарід обступив замок і налагодивсь його брати. Татари пускали стріли, мужики швиргали каменем. Вікна в замку розлетілись, і одна стріла трохи не влучила Кисіля в голову. Тоді Хмельницький смирливо вийшов знов з замка з старшиною. Нарід товпив ся проти його з шаблями. Хмельницький з булавою кинув ся на нарід. Виговський почав вговорювати нарід розійтись. Нарід затиш, але через кілька годин знов зашумів. Хмельницький з полковниками не спав цілу ніч, стояв на сторожі, щоб нарід не повбивав польських комісарів.

Через день комісарі виїхали з Білої Церкви. Сам Хмельницький з старшиною випроважав і обороняв їх

від народа, доки вони їхали через козацький обоз. Тільки що комісарі виїхали на поле, селяни й Татари догнали їх, повисаджували в карет, забрали їх золото, срібло, одержу й коней. В одного пана зняли з пальця золотий перстень. Деякі відривали від карет шкуру й матерію, роздирали на шматочки, і, поднімаючи в гору, сьміялись та кричали: „а що! і в нас є лядський добуток!“ Кисіль вговорював, що вони їм брати, а Татари сьміялись, ламаючи українську мову: „ляшка братка, а лоша не братка і сукманка не братка“. Комісарі ледво вернулися в самій одержу. Ціле польське військо рушило під Білу Церкву. Потоцький поставив пишне шатро на Гострій Могилі і ждав Виговського з козаками для присяги. Але ні з сего ні з того натомисть приїхало дванадцять козаків з старшиною Одинцем і сказали панам, що запорожське військо не хоче годитись на новий мир, просить затвердити старший зборівський мир, щоб польське військо не мало права стояти на кватирах на Україні.

Польські комісарі вийняли шаблі і закричали: ми в Білій Церкві постановили з гетьманом иншу умову, і ждали козаків на присягу.

Козаки відказали: „ми роз'їхались з паном гетьманом, не знаємо й не відаємо, що там у вас діялось у Білій Церкві, а нас військо з тим післало.

— Ми ідемо назад в обоз! сказав Кисіль.

— Як хочете! — сказали козаки: ми пришлемо ваших закладників цілих і живих.

Поляки почали готуватись на битву. Хмельницький не забороняв і козакам ставати на битву з Поляками, але він знав, що в козаків мала сила і сам не квапив ся старшинувати. Як би козаки програли битву, він сказав би панам, що козаки пішли на битву самовільно, без його волі; якби вони виграли битву, Хмельницький постановив би вигідніший мир. Він викотив сім бочок горівки, а сам вдавав, що нічого-сінько і знати не знає й відати не відає.

Перед самим Воздвиженням Татари вискочили з обозу і почали викликати Поляків на герци. Коли се Радзівіл вдарив на козаків з усієї сили. Хмельницький побачив, що не вдасть ся штука, знов післав до Потоцького просити мира. Потоцький відказав, щоб Хмельницький слав послів. До півдня ждав Потоцький послів, а їх не було. Коли се відразу з усіх боків посипались козаки й Татари, обступили польський обоз, стріляли й хапали в полон. Минув ще день, козаки наступали ще ближче. В польському обозі почав ся голод та помір. Кожду ніч вмирало до триста Поляків. Полякам хотілось вже до дому, і вони були-б раді помиритись з козаками. І в козацькому обозі було не краще, як і в польському: і там показав ся помір. Хмельницькому тільки хотілось, щоб Потоцький згодив ся дозволити козакам жити на Подолі та в Чернігівщині. Потоцький не хотів нічого й слухати. Хмельницький мусів пристати на дуже невигідний для України білоцерківський мир. Хмельницький і польська старшина 17-го вересня 1651 року підписали мир і присягли на вірність. Потоцький попросив Хмельницького зістатись на обід. За обідом польський джуря стояв позад Хмельницького з піднятою в гору гетьманською булавою. Випивши по чарці, Хмельницький почав змагатись з Радзівілом і з панами.

Пани почали шептати і задумали отруїти Хмельницького. Після обіду заграли музики, вдарили в гармати. Почали пити за здоров'я короля. Хмельницький догадав ся, що в його чарку всипали отрути. Він не випив тієї чарки, тільки скинув шапку і надів знов; потім вхопив чарку, стукнув нею по столі, вийшов наче-б то від нездоров'я, розпрацав ся з панами, скопив на коня і полетів в козацький обоз, як птиця. Пани зрозуміли, що Хмельницький спостеріг, що вони хотіли його отруїти.

Польське військо пішло на Поділля. Невесело було їм на Поділі: там уже була холера. Поляків в війську вмирало так багато, що їх не встигали ховати. Сам Потоцький не прожив і місяця після білоцерківського мира і вмер в Лигичеві. Калиновський став гетьманом польського війська.

Після білоцерківського мира Україна втратила все, до чого Хмельницький добив ся за чотири роки, від 1648 року, як почало ся повстання на Україні. Пішла марно праця і кров українського народа, пролита за вольність. Пани вертались в маєстности і сидували народ робити панщину; налізула жидівська галич; польські жовніри розсипались по селах на кватири і обдирали народ.

Дальше буде.

ПОЗІР!

Найкращий і найбезпечніший локатор капіталів в Товаристві торговельно-промисловім

„Сокильський Базар“ у Львові від вилдод 5% щодня.

Від уділів 6%. Можна мати більше число уділів.

Позір!

Найкращі товари продає Товариство „СОКИЛЬСЬКИЙ БАЗАР“ у Львові.

Святочні картки серія 10 штук — штука 16 пт.

Картки з вишивками, українські красавиці, Соколи по 12 пт.

Січеського, Шевченка, Хмельницького, Мазепи по 6 пт., Календарик на 1910 — 20 пт. Портрети Шевченка, Хмельницького, Мазепи в різних цінах.

Вишивані сорочки від 12 — 18 К. вишив. краватки по 4 К.

Гудульські фартухи від 4 — 16 К. Козацькі шапки по 5 К.

Киятарики від 8 К. Гердани до годинника від 2 — 6 К. Пацьоркові пояси від 10 — 60 К. Килями по 20 К. За шпильки з соколом по 50 з гербом брошки, спинки по 50 пт.

Для відпродажних рабат. Гроші висилати наперед.

Добрий заробок.

Ми рішили зробити небувалу оферту, щоб розповсюдити наш прекрасний тютюн знаний з доброти і несподіваності по найбільших закутках Америки. Хто скоже нам допомогти, стане 100 пачок красивого тютюну вартості 15 дол. тільки за 6.00 дол., тая, що кожний за свій труд заробить 9.00 дол. Крім варіанту кожний дістане в да уяку цілком даром отсю гарну годинку, вигально знай з своєї доброї конструкції і гвалтантаву на 5 літ, з напсом „Пам'ятка з Америки“.

Кожний врозуміє, що ми не хочемо заробити а лиш заохотити підприємчих людей до розповсюдження нашого тютюну між їх знайомих, а коли сей тютюн розійдєть поміж тисячі людей, тоді й наші копта звернуть ся.

Незадоволеним сейчас звертаємо гроші.

Хто хоче скористати з тої надзвичайної оферти, нехай сейчас приїде 50 пач. як завадат, почтовими марками, а по огляненню усього на експресовій офісі доплатить решту, 5.50 та забере тютюн та годинку.

Сумнівати і боятися не повинен ніхто, позаяк наша фірма не намагаєть до тих, що хвилює оглошують ся по часописях. Хто читав часописи, сей знає, що вона існує пару літ, бізнес веде собою і все виконує то, що обіцяє. Колиб так не було, бізнес не мігб так довго існувати.

Russian Tobacco Company, 132 Nassau Str., Dept. 8, New York City.

Російсько-Американська Лінія.

Одинона без пересідання поміж Америкою і Росією.

(Russian-Imperial Mail Steamers.)

ПАРОХОДИ відпливають з Нью Йорку:

„Естонія“ — 15-го січня 1910 о год. 2-й по пол.

„Літуанія“ — 9-го лютого 1910 о год. 2-й по пол.

Ціни шифарт:

До Роттердаму. До Ліваді.

\$31.00 — III класа — \$38.00

\$33.00 III уліпшена кл. \$40.00

\$43.00 — II класа В — \$50.00

\$50.00 — II класа А — \$60.00

З Лібау:

II класа А \$57.50 — II класа В — \$52.50 III класа \$38.50.

Крім того пасажари III-ю класою платять \$4.00 як таксу за дану американським правительством.

A. E. Johnson & Co., Gen. Pass. Agents, 27 Broadway, New York.

ВИРОБИ БРАЦКІ

машлі, шапки, відзнаки, хорутви, уніформи.

Ціна і проба вислає даром.

Можете писати до нас по руськи, словенськи або польськи.

V. H. MORGAN 13 N. MAIN ST. SHENANDOAH, PA.

DR. RICHTER'S PAIN-EXPELLER

Сильні м'язи нічо Вам не можуть, наколи Ви терпите на Ревматизм. PAIN EXPELLER силь-но втиралий сейчас принесе Вам полекшу і усуне причину боля-ня. — В ціні по 25 пач. і 50 пач. по всіх аптеках.

F. Ad. RICHTER & CO. 215 Pearl St. New York.

Позір на охоронну марку „Котані“!

Русині Рімсбург!

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО ГРОШІ — ТО СИЛА?

Старайтесь пінати та пінати скла-дати свої опадности в стейтій Банку на розі ул. Сагсон-а і 14-ої. Сей банк є одним з найстарших і най-півнішних банків, що цілкомовно за-безпечує Ваші опадности. У нас скла-даєть ся гроші цериовні, братські, сирітські і ин. Кожний, що має у нас гроші, отримує на бажане зв'яз стей-тійх контролюєрів.

Продаємо корабельні карти на найліпшій лінії, а гроші до краю висилаємо по поч-товім курсі

F. 10 German Savings and Deposit Bank Cor. 14th & Carson St. South Side, Pittsburg, Pa. Й. Е. Рот, прес. А. П. Міллер, кас. Ол. Бузак, ур. банк.

Думайте! Читайте!

Вже вийшов з друку

Календар-Провідник

на рік 1910

після нового стилю

Ціна в гарній оправі 35 цм.

Агентам і книгарням опуст.

Замовляйте завчасу!

Eugene Hwozdyk 705 Mint Alley. S. S. Pittsburg, Pa.

Металеві ОБЦАСИ І ЗАП'ЯТНИ

Зроблені зі сталі.

Для майнерів, каменярів, фармерів і всіх, що роблять при тяжкій роботі.

Охороняють від натисків від обцасів. Зроблять ваші старі чо-боти як нові. Легко прикріплюють ся. Кожний шпелє вам їх нало-жить. Купуйте їх у вашого про-давця чоботів. Они су-ть легші від шкіри, але по-ретривають чоботи на довго.

Пішіть по книжцку яка вам більше скаже.

United Shoe Machinery Co BOSTON, MASS

Для Церков

виконує всякі роботи в об-сягу різбарства і позолотар-ства як:

Зковостаси. Відтарі, кибути і ин.

бувший управитель різбарської і позолотарської робітні в Товари-стві для ровою рускої штучи у Львові.

Іван Луговян, c/o German Savings & D. Bank S. S. Pittsburg, Pa.

General Office 2333, Night Call 4854.